EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 17.7.2002
KOM(2002) 401 slutlig

2002/0165 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

om ett program för att höja kvaliteten i den högre utbildningen och främja interkulturell förståelse genom samarbete med tredje land (Erasmus World) (2004–2008)

(Framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

1. INLEDNING

Detta förslag grundar sig på artikel 149 i fördraget, där det stadgas att ”Gemenskapen och medlemsstaterna skall främja samarbetet med tredje land...” i syfte att bidra till utvecklingen av utbildning av hög kvalitet i Europa.

Denna bestämmelse skall ses mot bakgrund av en rad händelser. Den första är slutsatserna från Europeiska rådets möte i Lissabon den 24 mars 2000, där man underströk att Europeiska unionen ställts inför och måste svara på ett kvantsprång som följd av globaliseringen och de utmaningar som den nya kunskapsbaserade ekonomin ställer upp.

I en sådan era av globalisering och ömsesidigt beroende kan medlemsstaternas och Europeiska gemenskapens svar på de framväxande behoven inom den högre utbildningen inte begränsas till Europeiska unionens eller det vidare Europas geografiska gränser.

För det andra fastslog utbildningsministrarna från medlemsstaterna och fjorton andra europeiska länder i Bolognadeklarationen (19 juni 1999) att det är nödvändigt att se till att den högre utbildningssektorn i Europa får en dragningskraft i resten av världen som motsvarar de stora kulturella och vetenskapliga resultat som Europa uppnått.

Då de europeiska ministrarna med ansvar för den högre utbildningen möttes i Prag (19 maj 2001) betonade de bland annat ytterligare vikten av att göra europeisk högre utbildning mer lockande för studerande från Europa och andra delar av världen.

Dessutom bör man bättre ta vara på den potential som institutionerna för högre utbildning utgör för att bidra till utvecklingen av ett kunskapens Europa, särskilt med tanke på samverkansvinster mellan det europeiska området för högre utbildning och det europeiska området för forskning.

För det tredje beaktas i detta förslag politiska skeenden på internationell nivå. I synnerhet beaktas slutsatserna från toppmötet för utbildningsministrarna från G8-länderna i Tokyo i mars 2000, som uppmuntrar nationerna att utöka samarbetet i sökandet efter svar på de utmaningar på utbildningsområdet som håller på att växa fram och tar vederbörlig hänsyn till slutsatserna från toppmötet för G8-ländernas statschefer i Kananaskis i juni 2002, som godkände det nya partnerskapet för Afrikas utveckling. Förslaget beaktar även de politiska linjer som antagits av viktiga aktörer på annat håll som svar på globaliseringen av den högre utbildningen, t.ex. USA, Kanada och Australien.

Förslaget följer på meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning, som godkändes den 18 juli 2001 (KOM(2001) 385).

Liksom meddelandet återgår förslaget bland annat på en studie som genomfördes mellan februari och maj 2000 av Academic Co-operation Association med titeln ”The Globalisation of Education and Training: Recommendations for a coherent response from the European Union”.[1]

---

[1] Dr Sybille Reicherts, Bernd Wächter, http://europa.eu.int/comm/education/ec-usa/usa.html

Förslaget bygger på de debatter som hållits och de slutsatser som godkänts av Europaparlamentet och rådet. Överläggningarna visade på enighet i stort sett med analysen i meddelandena om de allmänna mål som Europeiska gemenskapen bör eftersträva då den inleder samarbete med tredje land inom högre utbildning och om behovet av ett nytt gemenskapsinstrument för att uppnå dessa mål.

Förslaget bör även ses mot bakgrund av det aktuella meddelandet från kommissionen ”Ett projekt för Europeiska unionen”[2], kommissionens inledande övergripande bidrag till debatten om Europas framtid. I detta meddelande utpekas utbildningen som ett av de politikområden som främjar våra ekonomiers och företags konkurrenskraft och som måste utvecklas för att stärka ett kunskapsbaserat Europa.

Jämsides med de institutionella diskussionerna organiserade kommissionen en serie bilaterala diskussionsmöten med ett urval viktiga organisationer som deltar aktivt i utbildningsaktiviteter med internationell räckvidd (British Council, DAAD, EduFrance och ACA). Syftet med dessa möten var att diskutera och testa giltigheten av särskilda åtgärdsområden som föreslås i meddelandet (såsom en möjlig form för ett utbud av europeisk högre utbildning och olika vägar att främja europeisk högre utbildning på global nivå). Diskussionerna bidrog till att välja ut de åtgärder som anges i förslaget.

Mot bakgrund av det ovanstående utarbetade kommissionen ett arbetsdokument, i vilket man på grundval av de mål som redan identifierats i detalj beskriver de mekanismer och resultat med vilka man kunde uppnå dessa mål. Dokumentet presenterades för en panel av externa experter på högre utbildning, som bekräftade metodens giltighet och gav värdefulla råd beträffande vissa specifika aspekter på de resultatmekanismer som föreslås.

Utarbetandet av det föreliggande initiativet ägde slutligen rum mot bakgrund av det förnyade incitament från Europeiska kommissionens sida till dialogen mellan folk och kulturer, som gav det en plats bland de främsta politiska prioriteterna, och erkännandet av potentialen i samarbetet inom högre utbildning för att främja förståelse och tolerans.

2. UTMANINGAR OCH BEHOV TILL FÖLJD AV INTERNATIONALISERINGEN AV DEN HÖGRE UTBILDNINGEN

Den högre utbildningen blir allt mer internationaliserad[3] som ett led i globaliseringsprocessen[4]. I artikel 149.3 i fördraget föreskrivs att ”Gemenskapen och medlemsstaterna skall främja samarbetet med tredje land...” för att bidra till utvecklingen av utbildning av hög kvalitet i Europa. Då gemenskapen utvecklar sina system för högre utbildning måste man därför försöka förbereda medborgarna och arbetskraften på en global miljö genom att på ett lämpligt och effektivt sätt ta med den internationella dimensionen.

Gemenskapens program på utbildningsområdet, i synnerhet Erasmus, har haft en betydande inverkan för att öka de europeiska universitetens förmåga till internationellt samarbete. Men de konkurrensfördelar som de europeiska universiteten fått genom sitt deltagande i Erasmus –

---

2 KOM(2002) 247 slutlig, 22.5.2002.

3 ”Processen av systematisk integration av en internationell dimension i en högre utbildningsinstitutions undervisning, forskning och offentliga service”, Wächter, 1999.

4 De omvälvande ekonomiska, sociala, politiska och kulturella förändringarna som beror på den globala konkurrensen, integrationen av marknaderna, alltmer omfattande kommunikationsnät, informationsflöden och rörlighet, van Damme, 1999.

exempelvis erfarenheter i frågor som gäller erkännande av studietider i utlandet, ömsesidig öppenhet för utbildningssystem som skiljer sig åt i hög grad, rörlighet för lärarkåren och utveckling av gemensamma läroplaner – utnyttjas ännu inte till fullo.

Medan Europeiska gemenskapen inriktar sig särskilt på behoven hos de europeiska medborgarna och de europeiska systemen för högre utbildning, är det uppenbart att det även på andra håll i världen finns en liknande medvetenhet om globaliseringens utmaningar. Antalet studerande som rör sig fritt i jakten på en internationell utbildning är i dag större än någonsin tidigare.[5] Europas komparativa fördelar kan utnyttjas för att motsvara behoven hos studerande från tredje land som söker specialiserade eller avancerade kurser som inte finns i det egna landet.

I dag söker sig majoriteten av de internationella utbytesstudenterna till USA (547 867 internationella studerande 2000/2001[6]). I Europa finns en uppenbar obalans i flödet av internationella studerande: mer än tre fjärdedelar av uppskattningsvis 400 000 studerande från icke-europeiska länder som studerar i EG väljer att studera i Förenade kungariket, Frankrike eller Tyskland.[7] De europeiska institutionerna för högre utbildning har hittills misslyckats med att kombinera individuell styrka, mångfald inom utbildningen och bred erfarenhet av verksamhet i nätverk för att kunna erbjuda kurser som är unika för Europa och av världsklass och som skulle göra det möjligt att samtidigt maximera och bredare fördela fördelarna av internationell rörlighet inom EG och partnerländerna.

Den högre utbildningen har en avgörande roll för att främja innovationer, ekonomisk tillväxt, ökad sysselsättning och produktivitet. Dess potentiella positiva inverkan kan ytterligare stärkas om den ger tillträde till arbetsmarknaden för ett högt kvalificerat och rörligt humankapital.

För att den europeiska högre utbildningen fortsättningsvis skall ligga i frontlinjen av utvecklingen, bör institutionerna försöka etablera samarbete med institutioner i tredje land som nått en jämförbar utvecklingsnivå. Många tredje länder ser potentiella fördelar i ett systematiskt samarbete med europeiska institutioner inom högre utbildning, särskilt inom multilaterala nätverk som omfattar institutioner från flera medlemsstater. Ett sådant samarbete ökar värdet av bilaterala överenskommelser med enskilda medlemsstater på utbildningsområdet. Av denna anledning nämns utbildningen som ett område för potentiellt samarbete i nästan alla avtal mellan EG och tredje land. Alla länder behöver sina bäst utbildade medborgare för att ha en viss internationell expertis.

Europas ställning som högklassig utbildningsmiljö uppskattas eller förstås inte alltid av universitet i tredje land eller av studerande som söker en internationell utbildning. En anledning till detta är att det saknas en europeisk identitet inom högre utbildning. En annan är bristen på öppenhet i förfarandena för kvalitetssäkring. För att göra våra universitet mer attraktiva krävs en kvalitetsgaranti som kan förstås runtom i världen.

---

5 Antalet utländska studenter i OECD-länderna uppgick år 1999 till 1,41 miljoner, en ökning från 1,3 miljoner år 1998 (källa: OECD Trade in Educational Services: Trends and Emerging Issues, Kurt Larsen, John P. Martin och Rosemary Morris, reviderad version maj 2002). 2000/2001 fanns det 547 867 utländska studenter i USA. Detta innebär en ökning på 6,4 % från föregående läsår, vilket var den största ökningen sedan 1980.

6 Källa: Opendoors (http://www.opendoorsweb.org/)

7 Källa: Unesco Statistical Yearbook 1998, kapitel 3.14: ”Education at the third level: foreign students by country of origin, in the 50 major host countries”.

Ur en annan synvinkel är Europas politiska och ekonomiska framgångar i världen även beroende av att blivande beslutsfattare i tredje land får en bättre förståelse för och närmare band till Europa.

Efter andra världskriget insåg den amerikanske senatorn J. William Fulbright vikten av akademiskt utbyte för att öka den ömsesidiga förståelsen mellan folken. Mer än femtio år senare har Fulbright-programmet visat sitt värde som USA:s flaggskeppsprogram för internationell utbildning och interkulturell dialog. Programmet har även gett ett enormt bidrag till förstärkandet av den amerikanska högre utbildningens attraktionskraft för studerande och akademiker från hela världen. Dessutom har det bidragit till att höja kvaliteten på den högre utbildningen i USA och stimulerat enskilda amerikanska universitet till att utveckla allt bättre och kraftfullare internationella tjänster med allt större räckvidd och till att bli allt attraktivare totalt sett för utländska studerande.

Många av de frågor som uppstår i samband med internationaliseringen av den högre utbildningen kan bäst tacklas på nationell nivå (genom att stimulera en proaktiv internationalisering bland universiteten som inbegriper utveckling av tjänster för studerande, PR-verksamhet, internationellt orienterade läroplaner etc.) eller på mellanstatlig nivå (närmande av examensstrukturer, öppnare mekanismer för kvalitetssäkring). En del frågor kan tas upp inom ramen för befintliga gemenskapsprogram och -åtgärder (exempelvis Sokrates/Erasmus) eller genom andra nya instrument än det föreliggande förslaget (exempelvis frågor rörande inresevillkoren för medborgare från tredje land i studiesyfte).

Syftet med det föreliggande förslaget är att komplettera insatser på nationell och mellanstatlig nivå och att ingripa endast på de områden där det påkallas av särskilda behov. Av den ovanstående analysen framgår att ingripande från Europeiska gemenskapens sida kan vara effektivt för att bemöta och lösa följande problem:

– Svårigheten att utnyttja de europeiska universitetens komparativa fördelar för att utveckla ett genuint och attraktivt utbud inom högre utbildning, särskilt på masternivå för både utbildning och forskning, genom att stödja de europeiska universitetens samarbete i detta avseende.

– Bristen på en tydligt urskiljbar europeisk identitet inom högre utbildning, genom att stödja utvecklingen av en europeisk profil inom högre utbildning.

– Bristen på ”flaggskeppsprodukter”, såsom dubbla examina på högre nivå trots en lång tradition av multilaterala nätverk och multilateralt samarbete, genom att skapa en gemenskapsbeteckning för gemensamma masterkurser av hög kvalitet.

– Den växande obalansen i inflödet av studerande från tredje land, som huvudsakligen går till ett fåtal medlemsstater, genom att uppmuntra samarbete mellan institutioner för högre utbildning från dessa och andra medlemsstater och genom att inrätta ett stipendiesystem för Europeiska gemenskapen.

– Tendensen bland de främsta doktoranderna och forskarna som söker en internationell utbildning och internationell erfarenhet att åka till USA, risken för Europas politiska och ekonomiska framgång i världen på grund av bristen på förståelse för och förbindelser med Europa bland framtida beslutsfattare i tredje land och faran för att förlora komparativa fördelar inom högre utbildning på grund av Europas minskande attraktionskraft på akademiker av främsta rang, genom att införa ett stipendiesystem i

Europeiska gemenskapen med målet att locka de bästa och mest framstående bland studerandena från tredje land som är intresserade av en internationell utbildning.

– Risken för att klyftan inom interkulturell förståelse mellan Europa och andra kulturer vidgas, genom att främja utbyte av studerande och akademiker mellan Europa och övriga världen.

– Den otillräckliga utvecklingen av strukturella system för att uppmuntra broar mellan europeiska nätverk och högklassig högre utbildning i tredje land samt av utåtriktad rörlighet för europeiska studerande och akademiker som ett led i en europeisk läroplan, genom att stödja ett strukturerat samarbete mellan institutioner för högre utbildning i Europa och i tredje land.

– Bristen på samordnade åtgärder på gemenskapsnivå för att stödja Europas attraktionsförmåga liksom bland annat mekanismer för att säkra internationellt samarbete med avseende på kvalitetssäkring och studenttjänster och därav följande risker för studerande i egenskap av konsumenter av produkter för internationell rörlighet, genom att uppmuntra samarbete mellan organisationer som har kompetens och/eller är aktiva på dessa områden.

Utan ett ingripande från gemenskapens sida skulle resultatet bli att dessa behov kvarstår på lång sikt och sannolikt växer ytterligare.

3. MÅLEN FÖR KOMMISSIONENS FÖRSLAG

3.1. Allmänna mål

Programmets övergripande mål är att bidra till utbildning av hög kvalitet i Europeiska unionen, särskilt genom att främja samarbete med tredje land. Den långsiktiga inverkan som det föreliggande förslaget eftersträvar är, för det första, att göra medborgarna i Europa, men även i partnerländer utanför Europa, bättre förberedda på att leva och verka i ett globalt, kunskapsbaserat samhälle. För det andra eftersträvar förslaget att säkra Europas ställning som ett högklassiskt centrum inom högre utbildning och därför att se till att den högre utbildningen i Europa blir allt mer lockande runtom i världen. För det tredje eftersträvar förslaget, genom utbyte mellan folken och strukturellt samarbete med inriktning på unga människor med potential att bli morgondagens ledare inom ekonomi och samhälle, en förbättrad ömsesidig förståelse mellan folk och kulturer, för att på så sätt bidra till fred och stabilitet i världen och till Europas legitima strävanden som en betydelsefull aktör på den internationella scenen. I sin strävan att förverkliga dessa mål kommer gemenskapen även att försöka förbättra förbindelserna mellan institutioner inom högre utbildning och näringslivet.

3.2. Särskilda mål

För att uppnå dessa allmänna mål kan de direkta och kortsiktiga effekter som eftersträvas med programmet grupperas enligt följande:

– Skapande av ett utpräglat europeiskt utbud inom högre utbildning som skulle vara attraktivt både inom och utanför Europeiska unionen.

– En högre profil, synlighet och förbättrad tillgänglighet för europeisk utbildning.

– Ett större globalt intresse för och mer konkreta möjligheter att förvärva europeiska examina och/eller erfarenhet bland högt kvalificerade studerande och akademiker från hela världen.

– Ett mer strukturerat samarbete mellan Europeiska gemenskapen och institutioner i tredje land och större utåtriktad rörlighet för Europeiska unionen som en del av europeiska studieprogram.

3.3. Operativa mål

Gemenskapen skall genom ansökningsomgångar inom ramen för programmet ge ekonomiskt stöd för att skapa följande:

– Europeiska unionens masterkurser (utvalda för en femårsperiod, med ett enkelt årligt förnyelseförfarande på grundval av rapporterade framsteg), som inbegriper minst tre institutioner för högre utbildning i tre olika medlemsstater och som utmynnar i dubbla eller flerfaldiga examina.

  Koncentrationen på masternivån är ett medvetet operativt val som kan motiveras med följande huvudskäl:

  a) Faktorer som bl.a. examinas struktur, läroplanernas komplexitet och språkanvändningen. Studier på lägre nivåer skulle tillåta mycket mindre flexibilitet än studier på masternivå för att utveckla europeiska ”flaggskeppsprodukter”, dvs. gemensamma europeiska program som leder till dubbla examina.

  b) Gemenskapen skulle inte kunna stödja något större antal studerande från tredje land för studier på lägre nivå under en period på tre till sex år, medan varaktigheten för studier på masternivå gör det möjligt att utveckla en stark internationell dimension inklusive rörlighet för studerandena med stöd från gemenskapen.

  c) Mervärdet av ett gemenskapsingripande skulle kunna vara maximalt på masternivå, eftersom det skulle bidra till utvecklandet av den examensstruktur som föredras i Bologna/Prag-processen. Ett nyckelelement i denna är inrättandet av en första examen, masterexamen, och en doktorscykel.

  d) Den internationella rörligheten är relativt sett större på masternivån än på grundnivån.

  e) Ur praktisk synvinkel innebär arbete med studerande på nivån efter grundexamen en försäkring mot misslyckande eftersom den studerande visat sin förmåga under studierna på grundnivå.

– Stipendier för studerande från tredje land som utvalts för att delta under en hel studieperiod (i genomsnitt 15 månader) i Europeiska unionens masterkurser.

– Stipendier för gästlärare/-akademiker från tredje land för undervisnings- och forskaruppdrag samt annat akademiskt arbete (i genomsnitt tre månader) i samband med Europeiska unionens masterkurser,

– Partnerskap (högst tre år) mellan Europeiska unionens masterkurser och universitet för högre utbildning i tredje land, inklusive utåtriktad rörlighet för studerande och personal från Europeiska unionen.

– Studier, konferenser, seminarier, publikationer, gemensamt utarbetande av marknadsföringsåtgärder, gemensam utveckling av webbaserade och andra verktyg för att stödja internationell utbildning och rörlighet för studerande.

4. BESKRIVNING AV PROGRAMMET

Programmets övergripande och särskilda mål skall uppnås genom följande åtgärder:

A EUROPEISKA UNIONENS MASTERKURSER

B STIPENDIER

C PARTNERSKAP MED INSTITUTIONER INOM HÖGRE UTBILDNING I TREDJE LAND

D ÖKAD ATTRAKTIONSFÖRMÅGA

E STÖDÅTGÄRDER

Programmet måste ses som ett internt policyinstrument och därför kommer de ovan nämnda åtgärderna att finansieras genom kapitel tre i gemenskapens budget.

4.1. Europeiska unionens masterkurser

Det särskilda målet för denna åtgärd skulle vara att identifiera och särskilja (genom en europeisk beteckning) en grupp av europeiska kurser efter grundexamen (masterkurser) i syfte att öka attraktionsförmågan och synligheten för europeisk utbildning och uppmuntra europeiska universitet att gemensamt dra nytta av sina komparativa fördelar. Trots att programmets mål på medellång och lång sikt är att uppmuntra till skapande av nya kurser efter grundexamen, skulle denna åtgärd i sina inledande faser stå öppen för befintliga såväl som nya nätverk som inrättats för programmets syfte.

I detta program skall Europeiska unionens masterkurser

a) som regel inbegripa minst tre institutioner inom högre utbildning från tre olika medlemsstater,

b) ha ett studieprogram som innebär studier i minst två av de tre institutioner som anges i punkt a),

c) ha inbyggda mekanismer för erkännande av studietider i partnerinstitutioner i enlighet med Europeiska systemet för överföring av studiemeriter,

d) resultera i tilldelning av dubbla eller flerfaldiga erkända eller godkända examina från de deltagande institutionerna,

e) reservera ett minsta antal platser för och stå som värd för studerande från tredje land som beviljats ekonomiskt stöd enligt detta program,

f) ha öppna villkor för tillträde, som tar vederbörlig hänsyn till bl.a. jämställdhets- och rättviseaspekter,

g) gå med på att respektera reglerna för förfarandet för att välja ut stipendiaterna (studerande och akademiker),

h) genomföra adekvata arrangemang för att underlätta tillträde för och härbärgerande av studerande från tredje land (information, härbärgering m.m.), och

i) i förekommande fall tillhandahålla språkundervisning och språkstöd för studerande.

De europeiska kurserna efter grundexamen kommer att tilldelas den skyddade beteckningen ”Europeiska unionens masterkurser” genom ett rigoröst urvalsförfarande.[8]

Det bör observeras att beteckningen ”master” i dagens europeiska utbildningssystem används för att beteckna kurser och program inom högre utbildning, vars sammansättning och relation till de officiella examensstrukturerna varierar avsevärt från land till land. Detta bör erkännas och återspeglas i programmets förfarande för att välja ut Europeiska unionens masterkurser. Programmet bör dock eftersträva att uppmuntra en högre grad av konvergens och öppenhet i högre examina enligt riktlinjerna från Bologna/Prag-processen.[9]

Europeiska unionens masterkurser kommer att hållas i Europeiska unionens medlemsstater och i de länder som deltar i programmet (Efta/EES-länder och kandidatländer för anslutning till Europeiska unionen i enlighet med de relevanta bestämmelserna i de instrument som reglerar förbindelserna mellan Europeiska gemenskapen och dessa länder). Det kommer inte att finnas några villkor beträffande det språk eller de språk på vilka kurserna kommer att hållas.

Valet av Europeiska unionens masterkurser kommer att göras av en uttagningskommitté på hög nivå med kommissionen som ordförande. Uttagningskommittén bör se till att endast kurser som motsvarar de högsta akademiska standarderna och strikt respekterar principerna och kriterierna för detta program väljs ut. I detta sammanhang kunde urvalsförfarandet inbegripa samråd med godkännande organ och/eller behöriga nationella myndigheter. Även om det primära urvalskriteriet kommer att vara kvalitet, kommer kommissionen att eftersträva en balanserad geografisk representation för medlemsstaterna i Europeiska unionens masterkurser. Vid urvalet av Europeiska unionens masterkurser kommer vederbörlig hänsyn att tas till existensen av "*poles of excellence*" vid universitet i mindre gynnade regioner i Europeiska unionen, i syfte att stärka universitetens ekonomiska, sociala och kulturella inflytande i dessa regioner.

För att säkerställa kontinuitet och stabilitet i systemet kommer Europeiska unionens masterkurser att väljas ut för en period på fem år (med ett enkelt årligt förnyelseförfarande på grundval av rapporterade framsteg), som kunde inkludera ett års förberedande aktiviteter innan den egentliga kursen börjar. Finansieringen skall vara beroende av det årliga förnyelseförfarandet, men en önskan om och ett åtagande till fortsatt verksamhet skall

---

8 Jean Monnet-åtgärden utgör ett bra exempel på en sådan beteckning och ett sådant rigoröst urvalsförfarande.

9 Så långt som möjligt bör ramprogrammet försöka bygga på det initiativ till europeisk masterexamen som provas under läsåret 2002–2003 inom ramen för Sokrates-Erasmus (Bologna-processen) i enlighet med hur det utvecklas.

klargöras efter det första årets urval. När normal takt uppnåtts kommer uppskattningsvis 20 nya Europeiska unionens masterkurser att väljas ut årligen.

4.2. Stipendier

Gemenskapen kommer att inrätta ett enda, allomfattande stipendiesystem för Europeiska unionens masterkurser med de bäst kvalificerade doktoranderna och forskarna från tredje land som målgrupp.

Utvecklingen av ett enda system säkerställer maximal synlighet. Stipendierna står öppna för ansökan för medborgare från andra länder utanför gemenskapen än de som deltar i detta program enligt artikel 12[10] i beslutet, som inte är fast bosatta i någon medlemsstat eller något deltagande land och som inte utövat sin huvudsakliga verksamhet (studier, arbete etc.) i mer än tolv månader under de senaste fem åren i någon medlemsstat eller något av de deltagande länderna, utan några förhandsvillkor för deltagande annat än förekomsten av förbindelser mellan Europeiska unionen och hemlandet för de berörda studerandenas eller akademikernas hemländer. Deltagande av kvinnor och mindre gynnade studerande från dessa länder kommer att uppmuntras.

Institutioner som deltar i Europeiska unionens masterkurser och andra värduniversitet kommer att uppmuntras att utforma sina ansöknings- och urvalsförfaranden så att begåvningsflykt från mindre utvecklade länder undviks eller motverkas.

4.2.1. Globalt studentsystem

Det finns för närvarande inget öppet, globalt system för Europeiska gemenskapen med sikte på rörlighet för studerande på högre nivå utöver de möjligheter som erbjuds av femte ramprogrammet för forskning. En viss grad av rörlighet förekommer inom ramen för regionala eller bilaterala samarbetsprogram (såsom Tempus, Alfa, AlBan och Asia-Link). Men på grund av deras specificitet beviljas bidrag för rörlighet endast inom ramen för framgångsrika multilaterala samarbetsprojekt. De är dessutom begränsade till antal, omfång och, i vissa fall, synlighet.

Det föreslagna globala systemet för studerande på högre nivå skall stödja långvarigare vistelser (såsom föreslås i meddelandet) på upp till två läsår (20 månader).

Stipendierna kommer att vara knutna till ett specifikt europeiskt erbjudande på högre nivå, enligt beskrivningen ovan, och kommer därför att ha ett garanterat europeiskt mervärde och således bidra till att förbättra utbildningens kvalitet i Europa.

Listan över Europeiska unionens masterkurser kommer att spridas över hela världen (Internet). Studerande som är fast bosatta utanför Europeiska unionen och inte är medborgare i någon medlemsstat i Europeiska unionen skall kunna antas. De kommer att erbjudas att söka direkt till dessa kurser.

I var och en av Europeiska unionens masterkurser skall man bestämma om de exakta akademiska villkoren för tillträde. Studerande som ansöker om stipendium skall för att kunna komma i fråga vara tvungna att påvisa att de i princip kan antas till en Europeiska unionens masterkurs. Europeiska unionens masterkurser skall inrätta gemensamma uttagningspaneler

---

[10] Deltagande av Efta/EES-länder och kandidatländer för anslutning till Europeiska gemenskapen.

för att säkerställa en jämn fördelning av studerande mellan de berörda institutionerna. Listan före uttagningen skall föreläggas kommissionen.

Uttagningen skall göras av en uttagningskommitté under kommissionens ordförandeskap. Uttagningskommittén skall se till att det råder en lämplig balans mellan Europeiska unionens masterkurser, studieområden och studerandenas ursprung och kön. För att uppnå detta kan kommittén i begränsad utsträckning omdirigera studentströmmarna.

Ekonomiskt bistånd skall beviljas för upp till två läsår. En Europeiska unionens masterkurs varar i genomsnitt uppskattningsvis 15 månader. Systemet inriktas på mer än 2 000 stipendier.

4.2.2. System för gästlärare/-akademiker

Gemenskapen skall ge stöd till akademiker från tredje land (medborgare i tredje land med utmärkta akademiska och/eller yrkesmässiga erfarenheter) som besöker Europeiska unionens masterkurser för att utföra undervisnings- och forskningsuppdrag samt annat akademiskt arbete i de institutioner som deltar i Europeiska unionens masterkurser.

Som komplettering till systemet för studerande och för att stärka programmets internationella dimension skall Europeiska unionens masterkurser uppmuntras att engagera akademiker av världsklass i sin verksamhet. För detta ändamål skall bidrag ges till akademiker som besöker Europeiska unionens masterkurser för att utföra undervisnings- och forskningsuppdrag samt annat akademiskt arbete.

Dessa verksamheter skall i första hand vara knutna till eller ha förbindelse med innehållet i Europeiska unionens masterkurser, institutioner som deltar i en Europeiska unionens masterkurs bör uppmuntras att dra fördel av förekomsten av gästlärare/-akademiker under läsåret.

Var och en av Europeiska unionens masterkurser kan stå som värd för tre gästlärare/-akademiker per läsår. Bidragsperioden skall i genomsnitt uppgå till tre månader.

Uttagningsförfarandet skall vara detsamma som föreslås för systemet för studerande.

Systemet skulle år 2008 kunna omfatta upp till 480 akademiker per år.

4.3. Partnerskap med institutioner för högre utbildning i tredje land

Partnerskapen med institutioner för högre utbildning i tredje land är utformade för att öppna den europeiska högre utbildningen och stärka dess ställning i världen. Detta sker genom att skapa organiserade förbindelser mellan olika institutioner. Genom att uppmuntra till en ömsesidig dialog och avtal om frågor som ömsesidigt erkännande och godkännande kommer sådana organiserade förbindelser att skapa bestående broar för utbyte inom kultur och utbildning och tjäna som modell för genomförande av utbildningsklausuler i associationsavtal, politiska deklarationer eller handlingsplaner.

I motsats till den metod som används för externa samarbetsprogram utgör partnerskap en extra möjlighet och inte ett krav för Europeiska unionens masterkurser. Partnerskap med framstående institutioner för högre utbildning i tredje land skulle göra Europeiska unionens masterkurser mer attraktiva och bidra till läromålen för kurserna.

I detta sammanhang skulle partnerskap bilda ramen för utåtriktad rörlighet för studerande och akademiker från Europeiska unionen som deltar i Europeiska unionens masterkurser.

Kommissionen kommer att prioritera länder med en högt utvecklad sektor för högre utbildning och/eller institutioner som är tillräckligt väl utvecklade för att kunna samarbeta på jämlik bas.

Partnerskapen skall utmärkas av följande:

– Europeiska gemenskapen beviljar stöd till Europeiska unionens masterkurser för att inrätta samarbete med institutioner i tredje land.

– Detta samarbete sker i form av partnerskapsprojekt baserade på samarbete mellan Europeiska unionens masterkurser och institutioner i tredje land.

– Partnerskapsprojekten inrättas för en period på upp till tre år.

– En Europeiska unionens masterkurs kan ha partnerinstitutioner i mer än ett tredje land.

– Ett partnerskapsprojekt ger ramarna för utåtriktad rörlighet, som främst omfattar studerande i Europeiska unionens masterkurser och lärare i kurserna.

– För att kunna komma i fråga för en sådan utåtriktad rörlighet måste studerande och akademiker ha varit medborgare i Europeiska unionen eller medborgare i tredje land som varit fast bosatta i Europeiska unionen under minst tre år (och inte i studiesyfte) innan den utåtriktade rörligheten börjar.

– Studietider vid (den icke-europeiska) värdinstitutionen anses vara en integrerad del av examensfordringarna vid den utsändande institutionen, vilket förutsätter en föregående överenskommelse om erkännande av studiemeriter. Som regel skall studieperioderna omfatta minst en och högst sex månader.

Verksamheten i partnerskapsprojekt kan även inbegripa

– undervisningsuppdrag vid en partnerinstitution som stödjer utvecklingen av projektets läroplan,

– utbyte av lärare, utbildare, administratörer och andra relevanta specialister,

– utveckling och spridning av nya metoder inom högre utbildning, inbegripet användning av informations- och kommunikationsteknik, e-lärande samt öppen inlärning och inlärning på distans, och

– utveckling av samarbetssystem med universitet i tredje land i syfte att erbjuda en kurs i det aktuella landet.

Europeiska unionens masterkurser som ansöker om partnerskap i tredje land får en klumpsumma per partnerinstitution i tredje land upp till ett visst högsta belopp. Europeiska unionens masterkurser kan ha partnerskap i olika tredje land. Begränsningar för antalet institutioner från ett visst tredje land kan införas.

De skall även få stöd för rörlighet för studerande från Europeiska unionen. Man kunde tänka sig att högst fem studerande per institution som deltar i en Europeiska unionens masterkurs per år får stöd för att studera vid ett partneruniversitet i tredje land. Studerandena skall tillbringa minst en månad och högst sex månader vid en institution i tredje land.

Lärare och personal i Europeiska unionens masterkurser skall beviljas stöd för högst tre månader för undervisnings- eller forskningsuppdrag med anknytning till kursverksamheten. Antalet stipendiater per år skall beräknas under antagande att varje institution som deltar i någon verksamhet inom ramen för en Europeiska unionens masterkurs skall sända en akademiker från Europeiska unionen per år.

Urvalet av partnerskap skall göras enligt förfaranden som används för Europeiska unionens masterkurser och stipendier. Stipendiater från Europeiska unionen skall väljas av institutionerna. Listan över deltagare skall godkännas av kommissionen.

4.4. Attraktionsförmåga

Genom denna åtgärd skall gemenskapen stödja verksamheter med målet att förstärka den europeiska utbildningens profil, synlighet och tillgänglighet. Gemenskapen skall även stödja kompletterande verksamheter som bidrar till detta programs mål.

Stödberättigade institutioner är offentliga eller privata organisationer som sysslar med frågor som gäller tillhandahållande av högre utbildning på internationell nivå. Verksamheterna skall bedrivas i nätverk som omfattar minst tre organisationer från tre olika medlemsstater och kan inbegripa organisationer från tredje land. Verksamheterna (som kan inkludera seminarier, konferenser, arbetsgrupper, utveckling av informations- och kommunikationstekniska verktyg, utarbetande av material för publicering m.m.) kan äga rum i medlemsstaterna eller i tredje land.

Programmet kan stödja deltagande av organisationer från tredje land, men endast som pilotprojekt. Deltagande av organisationer från tredje land på långsiktig, organiserad grund i kompletterande verksamheter skulle endast vara möjlig inom ramen för bilaterala arrangemang.

4.4.1. Stöd till gemensamma PR-åtgärder

Gemenskapen skall stödja institutioner inom högre utbildning och offentliga icke vinstdrivande organisationer som arbetar på att främja europeisk högre utbildning i utlandet.

Stödberättigande verksamheter kan inbegripa

– utveckling av allmänna skriftliga eller visuella informations- och spridningsverktyg som bidrar till en bättre förståelse för värdet av studier i Europa,

– gemensam representation för europeisk högre utbildning och Europeiska unionens masterkurser vid internationella mässor och andra tillställningar,

– seminarier, arbetsgrupper och andra medel i syfte att samordna informations- och spridningsinsatser, och

– verksamheter med inriktning på geografiska områden med en betydande potential i fråga om internationell rörlighet för studerande.

PR-verksamheterna skall eftersträva att upprätta förbindelser mellan högre utbildning och forskning, och när så är möjligt utnyttja potentiella samverkansvinster, i synnerhet med Marie Curie-stipendiesystemet, Jean Monnet-insatsen och med Europeiska unionens center i tredje land.

Verksamheter under punkt 4.4.1 skall inte omfatta PR-verksamhet för själva ramprogrammet, eftersom denna skall täckas av tekniska stödåtgärder.

4.4.2. Stöd till tjänster som underlättar tillträde för studerande från tredje land till europeisk utbildning

Europeiska gemenskapen skall stödja samarbetsverksamheter med målet att underlätta tillträde till och uppmuntra till studier i Europa.

Stödberättigande verksamheter kan inbegripa

– gemensam utveckling av pedagogiska verktyg för språkutbildning och kulturella förberedelser,

– utveckling av gemensamma moduler för distansundervisning som riktar sig till studerande från tredje land,

– tjänster som underlättar rörlighet mellan partnerskapsuniversitet inom och utanför Europeiska unionens masterkurser enligt definitionen ovan,

– tjänster som underlättar internationell rörlighet för studerande med barn eller andra av dem beroende personer,

– ytterligare utveckling av en Internetportal för att underlätta tillträde till Europeiska unionens masterkurser och till andra europeiska kurser som lämpar sig för studerande från tredje land.

Harmonisering av villkoren för tillträde och vistelse för medborgare från tredje land i studiesyfte är en av nyckelaspekterna för att uppmuntra till studier i Europeiska unionen. Europeiska kommissionen arbetar på ett tänkbart direktiv i denna fråga.

4.4.3. Kompletterande verksamheter

Gemenskapen skall stödja kompletterande verksamheter som ägnar sig åt frågor av avgörande betydelse för internationaliseringen av den högre utbildningen, såsom

– kvalitetssäkring, inklusive godkännande eller andra typer av kvalitetsbeteckningar eller -specifikationer,

– erkännande av studiemeriter,

– erkännande av europeiska examina i utlandet och ömsesidigt erkännande av examina med tredje land,

– framväxande behov med avseende på utveckling av läroplaner i ett globalt perspektiv,

– förändringar inom samhälle och utbildningssystem i ett globalt perspektiv,

– säkerhet och hälsa för studerande som deltar i utbytet,

– frågor rörande konsumentskydd med anknytning till internationell utbildning, och

– undersökningar och studier (exempelvis av beslutsprocessen hos utländska studerande som önskar studera i utlandet eller av hinder för studier i Europa).

Stödberättigade institutioner skall vara institutioner inom högre utbildning och organisationer som sysslar med frågor rörande tillhandahållande av högre utbildning och i synnerhet de som förtecknas ovan. Verksamheter med stöd enligt detta program skall komplettera dem som vidtas i samband med samarbete inom Europeiska gemenskapen (t.ex. genom Sokrates-Erasmus-programmet eller Bologna/Prag-processen).

Verksamheterna skall inkludera seminarier, konferenser, arbetsgrupper, produktion av material för publicering, och kan både äga rum i tredje land och engagera organisationer därifrån.

Programmet skall stödja deltagande av organisationer från tredje land endast som pilotprojekt. Deltagande av organisationer från tredje land på långsiktig, organiserad grund i kompletterande verksamheter skall endast vara möjlig inom ramen för bilaterala avtal.

Denna åtgärd kan stödja projektinitiativ som tas av temanätverk, inbegripet inrättande av sammanslutningar i länder/regioner där sådana ännu inte finns och eftersträvande av specifika mål genom gemensamma projekt (rörande frågor som utveckling av läroplanen, samhällets behov och kvalitetssäkring). Där det redan finns ett bilateralt avtal kan temanätverk underlätta utvecklingen av master- och doktorsexamina genom att sammanföra institutioner och genom horisontella åtgärder bidra till en strukturell förstärkning av samarbetet med tredje land. Vid stöd till dessa typer av verksamheter, skall gemenskapen försöka ta fram samverkansvinster med nätverk på forskningsområdet, som *Marie Curie Early Stage Actions*.

Gemenskapen kan stödja pilotprojekt med tredje land i syfte att ytterligare utveckla samarbetet inom högre utbildning med de ifrågavarande länderna. Inom ramen för denna åtgärd kan gemenskapen, på försöksbasis, tillhandahålla stipendier för studerande från tredje land som vill avlägga en högre examen vid ett europeiskt universitet eller en sammanslutning av universitet där ingen annan gemenskapsåtgärd tillhandahåller sådant ekonomiskt stöd på nivån för högre utbildning och där komplementaritet med bilaterala avtal på medlemsstatsnivå kan säkerställas.

Gemenskapen kan stödja en alumniförening för alla studerande (från tredje land och från EU) som har fullgjort Europeiska unionens masterkurser.

I samarbete med medlemsstaterna och med hänsyn tagen till vilken roll den kommitté som inrättats för detta program kommer att få, kommer kommissionen att inrätta en vetenskaplig grupp på hög nivå som står öppen för erkända intellektuella från hela världen och vars roll blir att ge råd om den akademiska utvecklingen och andra relevanta aspekter på programmet.

4.5. Tekniska stödåtgärder

Vid genomförandet av programmet skall kommissionen ta vederbörlig hänsyn till de vägledande principerna enkelhet, subsidiaritet och stordriftsfördelar. Där så är möjligt skall kommissionen försöka främja samarbete och samverkansvinster med befintliga strukturer i medlemsstaterna på området för förbindelser med tredje land inom högre utbildning. Därför skall kommissionen, samtidigt som den med nödvändighet använder sig av en central verkställande byrå för att säkerställa adekvat stöd i hela Europeiska unionen och den europeiska dimensionen av programmet, försöka se till att byrån samarbetar med och i så hög grad som möjligt utnyttjar de strukturer och instanser som redan finns i medlemsstaterna.

5. MOTIVERING AV BEHOVET AV ETT NYTT ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR GEMENSKAPEN

5.1. Ett åtgärdsprogram för gemenskapen kontra icke-ingripande och/eller regleringar

I artikel 149 i EG-fördraget begränsas gemenskapens ingripande på utbildningsområdet till att stödja och komplettera medlemsstaternas insatser, och utesluts en harmonisering av lagstiftningen. Man kunde hävda att kommissionen skulle kunna uppnå de mål som anges i programmet genom att enbart uppmuntra mellanstatligt samarbete och främja dialogen mellan utbildningsmyndigheter i stället för att tillgripa ett ekonomiskt stödprogram. Icke bindande rättsinstrument, såsom rekommendationer, kan stödja denna dialog. Såsom hävdats ovan kvarstår dock vissa behov och tillkortakommanden trots det pågående mellanstatliga samarbetet och den permanenta möjligheten att tillgripa icke bindande rättsliga instrument.

Utan ett ingripande från gemenskapens sida skulle dessa behov och tillkortakommanden bestå än längre och möjligtvis förvärras med tiden. Alternativet är ett gemenskapsprogram, som genom den traditionella konkurrensmekanismen med förslagsinfordringar och riktat ekonomiskt stöd skulle ge incitament till förändringar och påskynda olika processer.

Detta angreppssätt utesluter inte utan tvärtom uppmuntrar jämsides löpande kompletterande åtgärder som vidtas utanför ramen för programmet. Ett bra exempel på detta är det arbete som nu pågår i kommissionen för att harmonisera villkoren för inresa i studiesyfte för medborgare från tredje land. Denna regleringsprocess kan öka EU:s attraktionsförmåga och främja inflödet av studerande från tredje land. På liknande sätt kommer den mellanstatliga Bologna/Pragprocessen att få mycket positiva effekter för att göra den europeiska högre utbildningen mer attraktiv.

Detta förslag bör ses som ett instrument för att genom konkreta resultat förstärka dessa processer. På detta sätt utför Europeiska gemenskapen den uppgift den tilldelas i artikel 149 i fördraget.

5.2. Behovet av ett nytt åtgärdsprogram kontra användning av existerande program

I meddelandet av den 18 juli 2001 angav kommissionen att målen för gemenskapens strategi för att förstärka samarbetet med tredje land i mån av möjlighet bör uppnås genom användning av befintliga program och rättsliga grunder.

Det finns för närvarande en rad gemenskapsprogram där de behov som identifierats kan tas upp. Sokratesprogrammet innehåller en klausul som möjliggör begränsat samarbete med tredje land och internationella organisationer för att förverkliga programmets mål. Verksamheter håller på att utvecklas enligt denna klausul i överensstämmelse med den strategi som skisseras i meddelandet. Förslaget att utvidga Tempusprogrammet till Meda-partnerna motsvarar andan i meddelandet genom att det innebär en betydande geografisk utvidgning av Europeiska gemenskapens samarbete inom högre utbildning. Godkännandet av ett stipendiesystem för studerande från Latinamerika och inrättandet av nya EU-centra i Australien och Japan kommer säkerligen att, inom ramen för deras specifika omständigheter, bidra till att uppnå gemenskapens allmänna mål på detta område. När det gäller länderna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS) har gemenskapen stött regionala *centers of excellence* som bidrar med forskning och utbildning på masternivå i ekonomi och förvaltning, statistik, agronomi, medicin och veterinärmedicin. Gemenskapen kommer att fortsätta att stödja högre utbildning i AVS-länderna främst på regional nivå.

Men inget av dessa instrument, varav de flesta funnits i några år, ger en adekvat ram för att på lämpligt sätt åta sig de specifika behov som beskrivs ovan. Exempelvis Sokrates (och i synnerhet dess Erasmus-åtgärd) skapades som ett program med verksamhet inom Europeiska unionen och ett antal tredje länder som anges i rådets beslut. Det stöder dock inte skapandet av Europeiska unionens masterkurser, och det skulle krävas en total omläggning av dess struktur och finansiering för att det skulle vara möjligt. På samma sätt finns det inga mekanismer i Sokrates som skulle göra det möjligt att skapa ett specifikt europeiskt ”utbud” av ett rörlighetssystem i stor skala för studerande eller akademiker från tredje land, och inte heller för inrättande av partnerskap med universitet i tredje land och utåtriktad rörlighet mellan Europeiska unionen och dessa universitet. Att öka attraktionsförmågan för europeisk högre utbildning faller också utanför ramen för Sokrates. Det skulle därför inte vara möjligt att uppnå förslagets mål genom att utvidga Sokratesprogrammet.

Trots att det finns en betydande grad av ömsesidiga fördelar i program som Tempus, Alfa eller Asia-Link, är deras främsta syfte att främja regionalt och multilateralt nätverksarbete som ett sätt att gynna överföring av know-how och varaktigt samarbete. Huvudsyftet med det föreliggande förslaget gäller den högre utbildningen i Europa och även om medborgare och institutioner i tredje land säkerligen kommer att dra nytta av sitt deltagande i programmet, måste det i första hand ses som ett verktyg som tjänar gemenskapens intressen. I den mån detta program kompletterar och inte överlappar andra program för externt samarbete, förblir det öppet för medborgare från länder som kan komma i fråga enligt dessa program.

Sammanfattningsvis tar varken Sokrates eller andra större program på utbildningsområdet upp de specifika behov som beskrivs ovan. Det skulle krävas en grundläggande omformning av dessa program för att de skulle kunna ta upp dessa frågor. En sådan omformning skulle innebära inrättandet av ett nytt instrument, vilket är just vad det föreliggande förslaget går ut på.

6. PROGRAMMETS MERVÄRDE

Såsom klargörs i meddelandet av den 18 juli 2001 från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning är ”Insatser på gemenskapsnivå ... motiverade där de tillför ett ’mervärde’, där medlemsstaterna genom att agera tillsammans kan uppnå mer än på egen hand”.

De som formulerade artikel 149 i fördraget – den rättsliga grunden till utkastet till förslag – uppfattade helt klart samarbete med tredje land som ett medel att förbättra utbildningens kvalitet *inom* Europeiska gemenskapen.

Gemenskapens program på utbildningsområdet, i synnerhet Erasmus, har haft en betydande inverkan för att öka kapaciteten för internationellt samarbete bland europeiska universitet. Institutionerna i Europeiska unionen har dock inte lyckats med att till fullo utnyttja sina komparativa fördelar i form av nätverk inom högre utbildning, rörlighet för studerande och personal samt erkännande av studietider för att utveckla ett genuint och attraktivt erbjudande om högre utbildning med internationell inriktning, i synnerhet på masternivå. Såsom påpekas i meddelandet krävs ytterligare insatser på gemenskapsnivå för att uppmuntra institutioner att systematiskt integrera samarbete med tredje land inom ramen för ett bredare partnerskap. Förslaget svarar på detta behov av gemenskapsingripande genom att stödja universitetens insatser på samarbetsbasis för att utveckla ett europeiskt utbildningserbjudande och att etablera strukturellt samarbete med högklassiga partnerinstitutioner i utlandet.

Det är en allmän uppfattning (parlamentet, rådet, kommissionens meddelande, rådfrågade intressenter under den föregående utvärderingen) att institutionerna i Europeiska unionen misslyckats med att locka till sig en proportionell andel av internationellt rörliga studerande. Stipendiesystemen har till största delen förblivit begränsade till bilaterala arrangemang på medlemsstatsnivå. Det finns dock i dag skäl att inrätta ett stipendiesystem som omfattar hela gemenskapen, som inte ersätter utan i stället kompletterar befintliga bilaterala stipendiesystem som de enskilda medlemsstaterna redan infört.

Det mervärde som gemenskapen tillför ligger i ett nytt europeiskt, på samarbete grundat tillvägagångssätt, som skulle komplettera bilaterala åtgärder på medlemsstatsnivå. I utkastet till förslag förespråkas stipendier för att bidra till utvecklingen av mänskliga resurser och till att främja interkulturell dialog och förståelse.

Stipendierna fungerar även som ett incitament för att utveckla ett strukturerat och hållbart samarbete mellan universitet inom Europeiska unionen. Förslaget bygger särskilt på erfarenheterna från Sokratesprogrammet, och stödjer Bologna/Prag-konvergensprocessen och processen för att förverkliga Europeiska unionens mål.

Man kunde invända att gemenskapen borde börja med att erbjuda stipendier till studerande från Europa, och först i en senare fas börja vända sig utåt mot studerande från tredje land. Det kommer uppenbart alltid att finnas europeiska studerande i Europeiska unionens masterkurser – de kommer att lockas av utbudets kvalitet, den europeiska erfarenhet som de rymmer och mångfalden bland studerande och lärare. Kostnaderna för dem skulle dock vara betydligt lägre än för studerande från tredje land (och därför finns det mindre behov av stipendier), och dessutom har de redan tillgång till informations- och stödmekanismer i medlemsstaterna vilket studerande från tredje land inte har när det gäller Europeiska unionens masterkurser. Man bör även komma ihåg att enbart europeiska studerande inte kommer att ge Europa det globala erkännande av europeisk kvalitet som programmet eftersträvar, och inte heller blir det möjligt för Europa att med tiden utveckla de länkar till de akademiska, ekonomiska och sociala världarna i tredje land, som det föreslagna stipendiesystemet skulle möjliggöra.

Förslaget ger en effektiv mekanism med europeiskt mervärde för att locka fler internationella studerande och även för att få till stånd en mer jämlik fördelning av studerande bland medlemsstaterna. Genom ett stipendiesystem knutet till Europeiska unionens masterkurser innebär programmet en på samarbete grundad strategi som skulle göra det möjligt för universitet i medlemsstater som för närvarande har ett litet inflöde av studerande från tredje land att öka sina andelar genom att samarbeta i nätverk med mer attraktiva universitet (eller med universitet i mer attraktiva medlemsstater). På detta sätt försäkrar man sig om att stipendiesystemet inte leder till en förstärkning av attraktionsförmågan enbart hos de traditionella destinationerna för högre utbildning i Europa.

Den fjärde pelaren i förslaget lägger stor vikt vid åtgärder som utformats för att främja europeisk utbildning i allmänhet och öka dess attraktionsförmåga. Genom att uppmuntra europeiska flaggskeppsprodukter och genom att tillhandahålla en europeisk beteckning kommer programmet att bidra till att definiera en europeisk identitet inom högre utbildning och kommer därför att ha en positiv effekt på helhetsuppfattningen av europeisk högre utbildning.

7. KOMPLEMENTARITET OCH SAMVERKANSVINSTER MED GEMENSKAPENS ANDRA ÅTGÄRDER

Programmet huvudsakliga mål är att förbättra den europeiska högre utbildningens kvalitet. Det skall därför komplettera och ge upphov till samverkansvinster med andra program, som Sokrates, framför allt genom att utveckla den internationella dimensionen i utbildningen i Europa genom Europeiska unionens masterkurser, såsom förklaras ovan. Programmet skall även komplettera (samtidigt som det undviker att överlappa och konkurrera med) externa samarbetsprogram, som Alfa, AlBan, Asia-Link och Tempus (det skulle inrikta sig på rörlighet på längre sikt och på hög nivå genom ett öppet och globalt stipendiesystem), och det sjätte ramprogrammet för forskning (med syfte att bidra till det europeiska forskningsområdet), såsom beskrivs i detta avsnitt. Det skulle också vara lämpligt att när programmet väl har kommit igång (kanske fr.o.m. 2005) undersöka (i samförstånd med de deltagande länderna) om det skulle gå att styra in studerande som kommer till Europeiska unionen inom program som Alfa, AlBan eller Asia-Link mot Europeiska unionens masterkurser. Detta skulle förstärka komplementariteten och öka stödet för sådana kurser, samtidigt som Erasmus Worlds inverkan utsträcks globalt.

7.1. Externa samarbetsprogram på området för högre utbildning

Såsom påpekas i meddelandet om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning har gemenskapen tagit en rad initiativ med tredje land utgående från de erfarenheter som Erasmus och liknande program gett. Exempel på sådana initiativ är: de två avtalen med USA och med Kanada, som nyligen förnyats för ytterligare fem år; Tempusprogrammet, som ursprungligen startades 1990 som en del av den ursprungliga Phare-verksamheten, men som nu (eftersom Europeiska gemenskapens viktigaste utbildningsverksamheter står öppna för associerade länder) omfattar Östeuropa, Kaukasus, Centralasien, västra Balkan och den södra och östra Medelhavsregionen; Asia-Link, ett program som syftar till att främja/stärka regionalt och multilateralt samarbete i nätverk mellan institutioner inom högre utbildning i Europeiska unionens medlemsstater, Sydasien, Sydöstasien och Kina; Alfa, ett program med målet att stärka samarbetet inom högre utbildning mellan Europeiska unionen och Latinamerika i syfte att skapa bättre kvalitet och ökad kapacitet; AlBan, ett program som tillhandahåller stipendier i Europeiska unionen för studerande, forskare och yrkesfolk från Latinamerika; stöd till AVS-ländernas regionala *centres of excellence*.

I sitt meddelande om utbildningens betydelse för fattigdomsbekämpningen i utvecklingsländerna[11], betonar kommissionen den stora betydelse utbildningen har för utveckling och för att minska fattigdom och understryker att stöd till högre utbildning är en nyckelkomponent i strategin ”utbildning för alla”. Stöd till högre akademisk, teknisk och yrkesinriktad utbildning är precis lika viktigt som stöd till grundutbildningen. Stöd till högre utbildning är också nödvändigt för ländernas institutionella utveckling. Att bygga upp institutionell kapacitet är en central komponent i programmen i alla sektorer av utvecklingssamarbete.

Kommissionen är medveten om behovet att säkerställa konsistens med gemenskapens andra politikområden och utvecklingssamarbetet. I detta sammanhang är det viktigt att notera att kommissionen den 22 november 2001 antagit en intern instruktion (den s.k. Gemensamma ramen för samarbete med tredje land i fråga om högre utbildning) som fastställer principerna och de viktigaste riktlinjerna för samarbete beträffande högre utbildning mellan Europeiska

[11] KOM(2002) 116 slutlig, 6.3.2002.

gemenskapen och utvecklingsländer, liksom med tillväxtekonomier och länder som befinner sig i en övergångsfas, och som etablerar en referensram för detta.[12] Det föreslås en harmonisering av metoderna för att genomföra kommissionens program/projekt för att förbättra effektiviteten, synligheten och effekterna på befintligt samarbete på området som ett led i en strategi för att koncentrera insatserna.

Då det föreliggande förslaget väl har godkänts och genomförandet av programmet påbörjats kommer kommissionen att ta vederbörlig hänsyn till de principer som listas i den ovan nämnda gemensamma ramen, dra de nödvändiga slutsatserna av utvärderingen 2001 av Europeiska gemenskapens program med tredje land för rörlighetsstipendier[13] och inrätta de lämpliga interna samordningsmekanismerna för att säkerställa fullständig komplementaritet och undvika konkurrens och överlappning mellan detta program och externa samarbetsprogram på området för högre utbildning.

7.2. Sjätte ramprogrammet för forskning

I sitt meddelande av den 18 juli 2001 påpekade kommissionen att kvaliteten på Europas institutioner för högre utbildning, mätt som (bl.a.) volymen och omfattningen av institutionernas vetenskapliga och tekniska forskningsverksamhet, är av avgörande betydelse för att se till att Europas ställning som en högklassig miljö för lärande och kunskapsproduktion uppskattas runtom i världen. Ökat samarbete inom högre utbildning bör gå hand i hand med samarbete inom vetenskap och teknik, vilket mobiliserar de vetenskapliga resurserna inom universitet i Europeiska gemenskapen och i tredje land.

I kommissionens meddelande om den internationella dimensionen av det europeiska området för forskningsverksamhet[14] hävdas att Europeiska unionen måste ha en betydande högklassig vetenskaplig och teknisk potential och kunskap till sitt förfogande för att kunna spela den roll unionen eftersträvar i dagens globala samhälle, och för att uppnå detta måste det europeiska forskningsområdet öppnas mot resten av världen.[15] Vidare hävdas det att denna öppenhet bör göra det möjligt för EU-länderna att dra fördel av internationellt samarbete inom vetenskap och teknik, vilket bereder vägen för närmare politiska och ekonomiska förbindelser, och att den nya strategin för internationellt samarbete även kommer att göra det möjligt att ytterligare utveckla förbindelserna mellan Europeiska unionen och tredje land, att bidra till att förbättra dialogen mellan regioner och länder och höja profilen för vetenskap och teknik i Europa.

I det sjätte ramprogrammet för forskning[16] talas det om internationellt deltagande i programmets verksamheter med inriktning på vetenskapliga och samhälleliga frågor på bilateral, biregional och global nivå.

Kommissionen är medveten om den stora potentialen för komplementaritet och samverkansvinster mellan det program som beskrivs i det föreliggande förslaget och verksamheterna inom det sjätte ramprogrammet för forskning. Detta kommer att göra det möjligt att skapa kontinuitet mellan de båda områdena.

Målgruppen för detta förslag och målgruppen för en del av de befintliga eller planerade forskningsverksamheterna är till stor del densamma, även om arten av och målen för de

---

12 En sammanfattning av den gemensamma ramen finns i KOM(2002) 116 slutlig, 6.3.2002, bilaga 7.
13 http://europa.eu.int/comm/europeaid/evaluation/evinfo/sector/951632_ev.htm
14 KOM(2001) 346 slutlig.
15 EGT C 180, 26.6.2001, s. 156.
16 Ännu ej offentliggjort i EGT.

verksamheter de skulle bedriva inte är identiska. Att undvika överlappning blir därför en huvudfråga för kommissionen.

Kommissionen arbetar för närvarande på mekanismer för att säkerställa komplementaritet och för att skapa broar mellan gemenskapens forskningsprogram och program för utbildning och undervisning. I detta sammanhang har komplementariteten med avseende på samarbete med tredje land en viktig roll. När detta program väl har godkänts, kommer kommissionen att bygga på och ytterligare stärka sådana mekanismer.

8. BEGÅVNINGSFLYKT

Vid utarbetandet av detta förslag har kommissionen noggrant övervägt de olika argument som hör samman med den fråga som allmänt kallas begåvningsflykt. Man bör inte underskatta risken för begåvningsflykt. Av detta skäl kommer de institutioner för högre utbildning som deltar i programmet att enträget uppmanas att vidta åtgärder i sina ansöknings- och inträdesförfaranden för att undvika eller avskräcka från begåvningsflykt från mindre utvecklade länder. Genom villkoren för programmets genomförande kommer kommissionen att försöka se till att det stöd som ges till studerande från utvecklingsländer är knutet till en plan för återvändande till hemlandet.

Medvetenhet om risken för begåvningsflykt bör inte leda till att utvecklingsländer stängs ute från systemet. En utestängning skulle få en negativ inverkan på uppfattningen av Europa bland medborgare från dessa länder. Den skulle driva rörliga studerande bort från Europeiska unionen och uppmuntra dem att välja andra destinationer, som USA, som genom Fulbrightprogrammet även fortsättningsvis ger betydande stöd till studerande från utvecklingsländer. Sist men inte minst skulle en utestängning inverka negativt på både Europeiska unionens och de berörda ländernas långsiktiga intressen.

Det är viktigt att notera att Europaparlamentet i sin rapport[17] efter meddelandet från kommissionen om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning uttryckligen begärde att utvecklingsländer skulle delta i närmare samarbete med tredje land inom högre utbildning och att åtgärder skulle vidtas för studentutbyte och stipendier samt bidrag för dem som avser att återvända till ursprungslandet, som ett medel mot begåvningsflykt.

Kommissionen kommer att ta itu med frågan om begåvningsflykt före och under genomförandet och förvaltningen av programmet. För detta ändamål skall kommissionen identifiera lämpliga kompletterande åtgärder, valbarhetskriterier och indikatorer, och etablera de specifika övervakningsmekanismer som krävs.

---

[17] TA P5_TAPROV(2002)04-10 PROVISIONAL EDITION PE 316.566, 11.4.2002

9. SLUTSATS

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår kommissionen Europaparlamentet och rådet att de godkänner detta förslag till beslut om ett program för att höja kvaliteten i den högre utbildningen och främja interkulturell förståelse genom samarbete med tredje land (Erasmus World) (2004–2008).

2002/0165 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

om ett program för att höja kvaliteten i den högre utbildningen och främja interkulturell förståelse genom samarbete med tredje land (Erasmus World) (2004–2008)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 149 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag[18],

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande[19],

med beaktande av Regionkommitténs yttrande[20],

i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

(1) Europeiska gemenskapen skall bidra till utvecklingen av utbildning av god kvalitet bland annat genom samarbete med tredje land.

(2) I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Lissabon (23–24 mars 2000) betonas att om Europa skall kunna möta den utmaning som globaliseringen innebär måste medlemsstaterna anpassa sina system för utbildning och yrkesutbildning till de krav som kunskapssamhället ställer.

(3) Utbildningsministrarna från medlemsstaterna och fjorton andra europeiska länder fastslog i Bolognadeklarationen (19 juni 1999) att det är nödvändigt att se till att systemet för högre utbildning i Europa får en global attraktionskraft som motsvarar de stora kulturella och vetenskapliga resultat som Europa uppnått.

(4) Då de europeiska ministrarna med ansvar för den högre utbildningen möttes i Prag (19 maj 2001) betonade de ytterligare vikten av att göra europeisk högre utbildning mer lockande för studerande från Europa och andra delar av världen.

(5) I sitt meddelande om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning[21] hävdade kommissionen att en högre grad av internationalisering av den högre

---

18 EGT C […], […], s. […].
19 EGT C […], […], s. […].
20 EGT C […], […], s. […].

utbildningen är nödvändig för att bemöta utmaningarna från globaliseringen, utpekade övergripande mål för en strategi för samarbete med tredje land på detta område och föreslog konkreta åtgärder för att uppnå dessa mål.

(6) Det finns ett behov av att öka gemenskapens insatser för att främja dialog och förståelse mellan kulturer i hela världen, och rörlighet gynnar upptäckandet av nya kulturella och sociala miljöer och underlättar förståelsen av dessa.

(7) Det råder bred enighet om den stora potentialen i de europeiska högre utbildningsinstitutionernas kombinerade individuella styrka, deras utbildningsmässiga mångfald och breda erfarenhet av nätverksarbete, vilket gör det möjligt för dem att erbjuda kurser som är unika för Europa och av hög kvalitet och som gör att fördelarna av internationell rörlighet kan delas i bredare kretsar inom gemenskapen och dess partnerländer.

(8) De europeiska institutionerna inom högre utbildning måste fortsättningsvis ligga i frontlinjen av utvecklingen, och för att uppnå detta bör de försöka etablera samarbete med institutioner i tredje land som uppnått en utvecklingsnivå som är jämförbar med den som uppnåtts av institutionerna för högre utbildning i gemenskapen.

(9) Det är nödvändigt att inrätta ett gemenskapsprogram.

(10) För att öka mervärdet av gemenskapens insatser är det nödvändigt att säkerställa konsekvens och komplementaritet mellan de åtgärder som genomförs inom ramen för detta beslut och gemenskapens andra relevanta politikområden, instrument och åtgärder, i synnerhet det sjätte ramprogrammet för forskning och externa samarbetsprogram på området för högre utbildning.

(11) I Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) föreskrivs om ökat samarbete på områden som rör utbildning och ungdom mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och å andra sidan länderna i Europeiska frihandelssammanslutningen som deltar i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (Efta-/EES-länder). Villkoren och formerna för de ovan nämnda ländernas deltagande i detta program skall bestämmas i enlighet med de relevanta bestämmelserna i EES-avtalet.

(12) Villkoren och formerna för de associerade central- och östeuropeiska ländernas deltagande i detta program skall bestämmas i enlighet med de relevanta bestämmelserna i Europaavtalen, i tilläggsprotokollen till dessa och i de respektive associationsrådes beslut. Beträffande Cypern skall de relevanta villkoren och formerna finansieras genom tilläggsanslag i enlighet med förfaranden som skall överenskommas med detta land. Beträffande Malta och Turkiet skall de relevanta villkoren och formerna finansieras genom tilläggsanslag i enlighet med bestämmelserna i fördraget.

(13) Detta program bör övervakas och utvärderas regelbundet i samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna för att möjliggöra anpassningar, särskilt beträffande prioriteringarna för genomförande av åtgärderna. Utvärderingen bör inbegripa en extern utvärdering genomförd av oberoende och opartiska organ.

---

[21] KOM(2001) 385 slutlig, 18.7.2001.

(14) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden när det gäller det europeiska samarbetets bidrag till utbildning av god kvalitet inte kan uppnås i tillräcklig grad av medlemsstaterna, bland annat på grund av behovet av multilaterala partnerskap och multilateral rörlighet och utbyte av information mellan gemenskapen och tredje land, och därför lättare kan uppnås på gemenskapsnivå på grund av den transnationella dimensionen i gemenskapens åtgärder, kan Europeiska gemenskapen vidta åtgärder enligt subsidiaritetsprincipen som anges i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som krävs för att uppnå dessa mål.

(15) I detta beslut fastslås, för hela programmets varaktighet, en finansiell ram som skall utgöra den huvudsakliga referensen för budgetmyndigheten, enligt punkt 33 i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och förbättring av budgetförfarandet.

(16) De åtgärder som krävs för att genomföra detta beslut bör godkännas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter[22].

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Inrättande av programmet

1. Genom detta beslut inrättas ett program, ”Erasmus World”, nedan kallat ”programmet”, för att höja kvaliteten i den högre utbildningen och främja interkulturell förståelse genom samarbete med tredje land.

2. Detta program skall genomföras under tiden 1 januari 2004–31 december 2008.

Artikel 2

Definitioner

I detta beslut avses med

1. *institution för högre utbildning*: varje institution som enligt nationell lagstiftning eller praxis erbjuder examina på denna nivå, oavsett vad sådana inrättningar kallas.

2. *studerande från tredje land*: medborgare i ett tredje land annat än EES- och Eftaländerna och kandidatländer för anslutning till Europeiska unionen, som redan har avlagt en första examen inom högre utbildning, som inte är fast bosatt i någon medlemsstat eller något deltagande land enligt artikel 12, som inte utövat sin huvudsakliga verksamhet (studier, arbete etc.) i mer än sammanlagt tolv månader under de senaste fem åren i någon medlemsstat eller något av de deltagande länderna, och som accepterat att skriva in sig i eller är inskriven i en Europeiska unionens masterkurs såsom beskrivs i bilagan.

---

[22] EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

3. *akademiker från tredje land*: medborgare i ett tredje land annat än EES- och Eftaländerna och kandidatländer för anslutning till Europeiska unionen, som inte är fast bosatt i någon medlemsstat eller något deltagande land enligt artikel 12, som inte utövat sin huvudsakliga verksamhet (studier, arbete etc.) i mer än sammanlagt tolv månader under de senaste fem åren i någon medlemsstat eller något av de deltagande länderna, och som har utmärkta akademiska och/eller yrkesmässiga erfarenheter.

4. *studier på masternivå*: kurser inom högre utbildning som följer på en första grundexamen och leder till en andra examen.

Artikel 3

Programmets mål

1. Programmets övergripande mål är att öka utbildningens kvalitet genom att förbättra uppfattningen om europeisk högre utbildning i hela världen och genom att främja samarbete med tredje land för att förbättra utvecklingen av mänskliga resurser och främja dialog och förståelse mellan folk och kulturer.

2. Programmets särskilda mål är

   a) att främja skapandet av ett utpräglat europeiskt utbud inom högre utbildning som är attraktivt både inom och utanför Europeiska unionen,

   b) att uppmuntra till ett större intresse i världen för att förvärva europeiska kvalifikationer och/eller erfarenheter bland högt kvalificerade studerande och akademiker från hela världen, och att göra det möjligt för dem att förvärva sådana examina och/eller erfarenhet,

   c) att utveckla ett mer strukturerat samarbete mellan Europeiska unionen och institutioner i tredje land och större utåtriktad rörlighet för Europeiska unionen som en del av europeiska studieprogram, och

   d) att förstärka den europeiska utbildningens profil och synlighet och göra europeisk utbildning mer tillgänglig.

3. Kommissionen skall i sitt arbete på att uppnå programmets mål beakta gemenskapens allmänna politik för lika möjligheter för män och kvinnor. Kommissionen skall även se till att inga grupper av medborgare eller av medborgare i tredje land utestängs eller förfördelas.

Artikel 4

Programmets åtgärder

1. Målen för detta program enligt artikel 2 skall eftersträvas med hjälp av följande åtgärder:

   a) Europeiska unionens masterkurser.

   b) Ett stipendiesystem.

c) Partnerskap med institutioner för högre utbildning i tredje land.

d) Ökning av Europas attraktionsförmåga som utbildningsort.

e) Tekniska stödåtgärder.

2. Dessa åtgärder skall förverkligas med de förfaranden som beskrivs i bilagan och genom följande typer av tillvägagångssätt, som i förekommande fall kan kombineras:

a) Stöd till utvecklingen av gemensamma utbildningsprogram och samarbetsnätverk som underlättar utbyte av erfarenheter och god praxis.

b) Stöd till rörlighet, mellan Europeiska gemenskapen och tredje land, för personer inom högre utbildning.

c) Främjande av språkkunskaper och förståelse av olika kulturer.

d) Stöd till pilotprojekt på grundval av transnationella partnerskap utformade för att utveckla innovation och kvalitet inom internationell högre utbildning.

e) Stöd till utvecklingen av metoder för analys och uppföljning av trender och utveckling inom internationell högre utbildning.

Artikel 5

Tillträde till programmet

Under de förutsättningar och arrangemang för genomförande som beskrivs i bilagan, riktar sig detta program särskilt till

a) institutioner för högre utbildning,

b) studerande som avlagt en första examen inom högre utbildning,

c) akademiker eller yrkesmän som föreläser eller bedriver forskning,

d) personal som är direkt engagerad i högre utbildning,

e) offentliga eller privata organ med verksamhet inom högre utbildning.

Artikel 6

Genomförande av programmet och samarbete med medlemsstaterna

1. Kommissionen skall

a) se till att de gemenskapsåtgärder som omfattas av detta program genomförs i överensstämmelse med bilagan,

b) beakta medlemsstaters bilaterala samarbete med tredje land,

c) rådfråga de relevanta sammanslutningarna och organisationerna på europeisk nivå inom området för högre utbildning och informera den kommitté som nämns i artikel 8 om deras åsikter, och

d) eftersträva samverkansvinster med andra gemenskapsinterna program och åtgärder inom högre utbildning och forskning.

2. Medlemsstaterna skall

a) vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att programmet löper effektivt på medlemsstatsnivå med deltagande av alla berörda parter inom utbildning i enlighet med nationell praxis,

b) utse lämpliga strukturer för ett nära samarbete med kommissionen, särskilt beträffande information om programmet,

c) försöka anta sådana åtgärder som kan antas vara lämpliga för att undanröja rättsliga och administrativa hinder för en effektiv förvaltning av detta program,

d) vidta åtgärder för att se till att potentiella samverkansvinster med andra gemenskapsprogram uppnås på medlemsstatsnivå.

Artikel 7

Genomförandeåtgärder

1. Följande åtgärder som krävs för att genomföra detta beslut skall godkännas i enlighet med det förvaltningsförfarande som avses i artikel 8.2:

a) Den årliga arbetsplanen, inklusive prioriteringar, och urvalskriterierna och urvalsförfarandena.

b) De allmänna riktlinjerna för genomförande av programmet.

c) Den årliga budgeten och fördelningen av medel mellan programmets olika åtgärder.

d) Arrangemangen för övervakning och utvärdering av programmet samt för spridning och överföring av resultat.

2. Alla andra åtgärder som krävs för att genomföra detta beslut skall godkännas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 8.3.

Artikel 8

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna och med en företrädare för kommissionen som ordförande.

2. Där hänvisning görs till denna punkt skall artiklarna 4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i detta.

Den tidsperiod som avses i artikel 4.3 i beslut 1999/468/EG skall uppgå till två månader.

3. Där hänvisning görs till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i detta.

4. Kommittén skall anta sin arbetsordning.

Artikel 9

Samarbete med andra programkommittéer och information om andra gemenskapsinitiativ

För att säkerställa att detta program är förenligt med andra åtgärder som anges i artikel 11 skall kommissionen regelbundet informera kommittén om gemenskapsinitiativ på områdena för utbildning och ungdom, inbegripet samarbete med tredje land och internationella organisationer.

Artikel 10

Finansiering

1. Den finansiella ramen för genomförande av detta program för den tidsperiod som anges i artikel 1 skall fastsällas till 200 miljoner euro.

2. De årliga anslagen skall godkännas av budgetmyndigheten inom ramen för budgetplanen.

Artikel 11

Förenlighet och komplementaritet

1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna se till att programmet är förenligt med och kompletterar gemenskapens andra relevanta politikområden, instrument och åtgärder, särskilt det sjätte ramprogrammet för forskning och program för externt samarbete inom området högre utbildning.

2. Kommissionen skall se till att det finns en fungerande koppling och i förekommande fall gemensamma åtgärder mellan detta program och de program och åtgärder på utbildningsområdet som genomförs inom ramen för gemenskapens samarbete med tredje land, inklusive bilaterala avtal, och med behöriga internationella organisationer.

Artikel 12

Deltagande av EES-/Eftaländer och kandidatländer för anslutning till Europeiska gemenskapen

Villkoren och formerna för deltagande av EES-/Eftaländer och kandidatländer för anslutning till Europeiska unionen i detta program skall bestämmas i enlighet med de relevanta

bestämmelserna i de instrument som reglerar förbindelserna mellan Europeiska gemenskapen och dessa länder.

Artikel 13

Övervakning och utvärdering

1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna regelbundet övervaka detta program. Resultaten av övervakningen och utvärderingen skall utnyttjas då programmet genomförs.

   Denna övervakning skall inbegripa de rapporter som avses i punkt 3 och särskilda aktiviteter.

2. Kommissionen skall regelbundet utvärdera detta program. Syftet med utvärderingen är att bedöma relevansen, effektiviteten och effekten av åtgärder som genomförts med avseende på de mål som anges i artikel 3. Utvärderingen skall även bedöma effekten av programmet som helhet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas frågor om jämställdhet och rättvisa samt förhindrande av begåvningsflykt.

   I denna utvärdering skall man även granska komplementariteten mellan åtgärder enligt detta program och gemenskapens andra relevanta politikområden, instrument och åtgärder.

3. Kommissionen skall till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén överlämna följande:

   a) En rapport om de finansiella konsekvenserna för programmet då nya medlemsstater ansluts, i förekommande fall tillsammans med förslag om hur de finansiella konsekvenserna av sådana anslutningar skall hanteras, i enlighet med bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och enligt slutsatserna från Europeiska rådets möte i Berlin i mars 1999. Europaparlamentet och rådet skall besluta om dessa förslag så snart som möjligt.

   b) En delrapport med utvärdering av de resultat som uppnåtts och av de kvalitativa aspekterna på genomförandet av detta program senast den 30 juni 2007.

   c) Ett meddelande om fortsättningen av detta program senast den 31 december 2007.

   d) En utvärderingsrapport efter programmets avslutning senast den 31 december 2009.

Artikel 14

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning.*

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA

GEMENSKAPSÅTGÄRDER

I denna bilaga beskrivs följande fem åtgärder:

ÅTGÄRD 1: EUROPEISKA UNIONENS MASTERKURSER

ÅTGÄRD 2: STIPENDIER

ÅTGÄRD 2.1: Globalt studentsystem

ÅTGÄRD 2.2: System för gästlärare/-akademiker

ÅTGÄRD 3: PARTNERSKAP MED INSTITUTIONER INOM HÖGRE UTBILDNING I TREDJE LAND

ÅTGÄRD 4: ÖKAD ATTRAKTIONSFÖRMÅGA

ÅTGÄRD 5: STÖDÅTGÄRDER

ÅTGÄRD 1: EUROPEISKA UNIONENS MASTERKURSER

1. Gemenskapen skall identifiera och bevilja europeiska masterkurser beteckningen ”Europeiska unionens masterkurser” genom en rigorös uttagningsprocess såsom anges i artikel 7.1 och i enlighet med det förfarande som anges i artikel 7.2.

2. I detta program skall Europeiska unionens masterkurser

   a) omfatta minst tre institutioner inom högre utbildning från tre olika medlemsstater,

   b) ha ett studieprogram som innebär studier i minst två av de tre institutioner som anges i punkt a,

   c) ha inbyggda mekanismer för erkännande av studietider i partnerinstitutioner i enlighet med t.ex. Europeiska systemet för överföring av studiemeriter,

   d) resultera i tilldelning av dubbla eller flerfaldiga erkända eller godkända examina från de deltagande institutionerna,

   e) reservera ett minsta antal platser för och stå som värd för studerande från tredje land som beviljats ekonomiskt stöd enligt detta program,

   f) ha öppna villkor för tillträde, som bland annat skall beakta jämställdhets- och rättviseaspekter,

   g) gå med på att respektera reglerna för förfarandet för att välja ut stipendiaterna (studerande och akademiker),

h) genomföra adekvata arrangemang för att underlätta tillträde för och härbärgerande av studerande från tredje land (information, härbärgering m.m.), och

i) i förekommande fall tillhandahålla språkundervisning och språkstöd för studerande.

3. Europeiska unionens masterkurser kommer att väljas ut för en period på fem år (med ett enkelt årligt förnyelseförfarande på grundval av rapporterade framsteg), som kunde inkludera ett års förberedande aktiviteter innan den egentliga kursen börjar. Finansieringen skall vara föremål för ett årligt förnyelseförfarande.

ÅTGÄRD 2: STIPENDIER

1. Gemenskapen skall införa ett gemensamt, globalt stipendiesystem med inriktning på de bäst kvalificerade studerandena och forskarna från tredje land.

2. Stipendierna står öppna för ansökan för studerande och akademiker från tredje land enligt artikel 2, utan några förhandsvillkor för deltagande annat än förekomsten av förbindelser mellan Europeiska unionen och hemlandet för de berörda studerandena och forskarna. Deltagande av kvinnor och mindre gynnade studerande från dessa länder kommer att uppmuntras.

3. Deltagande institutioner kommer att uppmuntras att engagera intressenter på området för högre utbildning i tredje land och kommer att uppmanas att utforma sina ansöknings- och urvalsförfaranden så att begåvningsflykt från mindre utvecklade länder undviks eller motverkas.

4. Medlemsstaterna skall i enlighet med artikel 6.2 vidta de åtgärder som krävs för att utfärda inresevisa och uppehållstillstånd till stipendiaterna och, där så behövs, godkänna deras examens likvärdighet.

5. Uttagningsförfarandet skall säkerställa en lämplig balans mellan olika studieområden, studerandenas och forskarnas ursprungregioner och de mottagande medlemsstaterna och skall uppmuntra deltagande av kvinnor och mindre gynnade studerande från tredje land.

6. Kommissionen skall vidta åtgärder för att se till att ingen student eller akademiker får ekonomiskt stöd för samma syfte från fler än ett gemenskapsprogram.

ÅTGÄRD 2.1: Globalt studentsystem

Gemenskapen kan ge ekonomiskt stöd till studerande från tredje land som i konkurrens har blivit antagen till en Europeiska unionens masterkurs.

ÅTGÄRD 2.2: System för gästlärare/-akademiker

Gemenskapen skall ge ekonomiskt stöd till akademiker från tredje land som besöker Europeiska unionens masterkurser för att utföra undervisnings- och forskningsuppdrag samt annat akademiskt arbete i de institutioner som deltar i Europeiska unionens masterkurser.

ÅTGÄRD 3: PARTNERSKAP MED INSTITUTIONER INOM HÖGRE UTBILDNING I TREDJE LAND

1. Gemenskapen skall stödja strukturerade förbindelser mellan Europeiska unionens masterkurser och institutioner för högre utbildning i tredje land. Institutioner som är tillräckligt väl utvecklade för att kunna samarbeta på jämlik bas kommer att prioriteras.

2. Partnerskapen skall bilda ramen för utåtriktad rörlighet för studerande och akademiker från Europeiska unionen som deltar i Europeiska unionens masterkurser.

3. Partnerskapen skall tjäna till att i mån av möjlighet utveckla institutionaliserade nätverk, baserade på ett strukturerat och varaktigt samarbete utformat för att bidra till utvecklingen av lokal kapacitet genom överföring av know-how.

4. Partnerskapen skall

   – omfatta en Europeiska unionens masterkurs och minst en institution inom högre utbildning från ett tredje land,

   – inrättas för perioder på upp till tre år,

   – tillhandahålla en ram för utåtriktad rörlighet för studerande i Europeiska unionens masterkurser och lärarna i kurserna; stödberättigade studerande och akademiker skall vara medborgare i Europeiska unionen eller medborgare från tredje land som har varit lagligt bosatta i Europeiska unionen i minst tre år (och av andra skäl än studier) innan de påbörjar rörligheten utanför EU:s gränser.

   – säkerställa att studietider vid värdinstitutionen (dvs. den icke-europeiska) erkänns.

5. Verksamheten i partnerskapsprojekt kan även inbegripa

   – undervisningsuppdrag vid en partnerinstitution som stödjer utvecklingen av projektets läroplan,

   – utbyte av lärare, utbildare, administratörer och andra relevanta specialister,

   – utveckling och spridning av nya metoder inom högre utbildning, inbegripet användning av informations- och kommunikationsteknik, e-lärande samt öppen inlärning och inlärning på distans, och

   – utveckling av samarbetssystem med universitet i tredje land i syfte att erbjuda en kurs i det berörda landet.

ÅTGÄRD 4: ÖKAD ATTRAKTIONSFÖRMÅGA

1. Genom denna åtgärd skall gemenskapen stödja verksamheter som syftar till att förstärka den europeiska utbildningens profil, synlighet och tillgänglighet. Gemenskapen skall även stödja kompletterande verksamheter som bidrar till detta programs mål.

2. Stödberättigade institutioner skall inbegripa offentliga eller privata organisationer som sysslar med frågor som gäller tillhandahållande av högre utbildning i hemlandet eller på internationell nivå. Verksamheterna skall bedrivas i nätverk som omfattar minst tre organisationer från tre olika medlemsstater och kan inbegripa organisationer från tredje land. Verksamheterna (som kan inkludera seminarier, konferenser, arbetsgrupper, utveckling av informations- och kommunikationstekniska verktyg, utarbetande av material för publicering m.m.) kan äga rum i medlemsstaterna eller i tredje land.

4.1. Stöd till gemensamma PR-åtgärder

1. Gemenskapen skall stödja institutioner inom högre utbildning och offentliga icke vinstdrivande organisationer som arbetar på att främja europeisk högre utbildning i utlandet.

2. Stödberättigande verksamheter kan inbegripa

– utveckling av allmänna skriftliga eller visuella informations- och spridningsverktyg som bidrar till en bättre förståelse för värdet av studier i Europa,

– gemensam representation för europeisk högre utbildning och Europeiska unionens masterkurser vid internationella mässor och andra tillställningar,

– seminarier, arbetsgrupper och andra medel i syfte att samordna informations- och spridningsinsatser, och

– verksamheter med inriktning på geografiska områden med en betydande potential i fråga om internationell rörlighet för studerande.

3. PR-verksamheterna skall försöka skapa länkar mellan högre utbildning och forskning, och utnyttja alla möjligheter till samverkansvinster.

4.2. Stöd till tjänster som underlättar tillträde för studerande från tredje land till europeisk utbildning

1. Europeiska gemenskapen skall stödja samarbetsverksamheter med målet att underlätta tillträde till och uppmuntra till studier i Europa.

2. Stödberättigande verksamheter kan inbegripa

– gemensam utveckling av pedagogiska verktyg för språkutbildning och kulturella förberedelser,

– gemensam utveckling av effektivare metoder för att stå som värd för och integrera studerande från tredje land,

– utveckling av gemensamma moduler för distansundervisning med sikte på studerande från tredje land,

– tjänster som underlättar rörlighet mellan partnerskapsuniversitet inom och utanför Europeiska unionens masterkurser enligt definitionen ovan,

– tjänster som underlättar rörlighet för personer med barn och andra familjemedlemmar,

– ytterligare utveckling av en Internetportal för att underlätta tillträde till Europeiska unionens masterkurser och till andra europeiska kurser som lämpar sig för studerande från tredje land.

4.3. Kompletterande verksamheter

1. Gemenskapen skall stödja kompletterande verksamheter som ägnar sig åt frågor av avgörande betydelse för internationaliseringen av den högre utbildningen, såsom den internationella dimensionen av

   – kvalitetssäkring, inklusive godkännande eller andra typer av kvalitetsbeteckningar eller -specifikationer,

   – erkännande av studiemeriter,

   – erkännande av europeiska examina i utlandet och ömsesidigt erkännande av examina med tredje land,

   – nya behov för utveckling av läroplaner,

   – förändringar i samhället och utbildningssystemen,

   – säkerhet och hälsa för studerande som deltar i utbytet,

   – frågor rörande konsumentskydd med anknytning till utbildning, och

   – undersökningar och studier (exempelvis av beslutsprocessen hos utländska studerande som önskar studera i utlandet, av hinder för studier i Europa).

2. Genom denna åtgärd kan gemenskapen stödja att internationella temanätverk ägnar sig åt dessa frågor.

3. Gemenskapen kan stödja pilotprojekt med tredje land i syfte att ytterligare utveckla samarbetet inom högre utbildning med de berörda länderna.

4. Gemenskapen kan, på försöksbasis, tillhandahålla stipendier för studerande från tredje land som eftersträvar en doktors- eller masterexamen vid ett europeiskt universitet eller en sammanslutning av universitet där ingen annan gemenskapsåtgärd tillhandahåller sådant ekonomiskt stöd och där komplementaritet med bilaterala avtal på medlemsstatsnivå kan säkerställas.

5. Gemenskapen skall stödja en studentförening för alla studerande (från tredje land och från Europa) som avlägger examen vid Europeiska unionens masterkurser.

ÅTGÄRD 5: TEKNISKA STÖDÅTGÄRDER

För genomförandet av programmet kan kommissionen anlita experter, en verkställande byrå, existerande behöriga instanser i medlemsstaterna och om nödvändigt andra former av tekniskt bistånd, vars finansiering kan skötas inom den totala finansiella ramen för programmet.

FINANSIERINGSÖVERSIKT

Politikområde(n): Utbildning och kultur

Verksamhet(er): Utbildning

Åtgärdens beteckning: Program för att höja kvaliteten i den högre utbildningen och främja interkulturell förståelse genom samarbete med tredje land

1. BUDGETPOST(ER)

Ny budgetpost

2. TOTALSUMMOR

2.1. Totala anslag för åtgärden (del B): 200 miljoner euro för åtagandet

2.2. Tillämpningsperiod: 2004–2008

2.3. Uppskattning av de totala fleråriga utgifterna:

a) Schema över åtagandebemyndigande/betalningsbemyndigande (finansiellt stöd)

miljoner euro *(upp till tre decimaler)*

	2004	2005	2006	2007	N + 4	N + 5 och följ. år	Totalt
Åtaganden	5,3	13,4	24,4	55,6	88,3	n.a.	187
Betalningar	4,4	10,8	21	48	81,5	21,3	187

b) Utgifter för tekniskt och administrativt bistånd och stöd *(se punkt 6.1.2)*

miljoner euro *(upp till tre decimaler)*

	2004	2005	2006	2007	n + 4	n + 5 och följ. år	Totalt
Åtaganden	0,7	1,9	2,9	3,6	3,9	n.a.	13
Betalningar	0,5	1,7	2,8	3,5	3,8	0,7	13

miljoner euro *(upp till tre decimaler)*

Delsumma a+b	2004	2005	2006	2007	n + 4	n + 5 och följ. år	Totalt
Åtaganden	6	15,3	27,3	59,2	92,2	n.a.	200
Betalningar	4,8	12,5	23,8	51,5	85,3	22,1	200

För ökningar som planeras in för åren 2007 och 2008 och som överstiger den nominella tilldelningen för 2006, kommer motsvarande minskningar att genomföras för andra åtgärder på området utbildning och kultur.

c) Total budgetkonsekvens av utgifter för personal och andra administrativa resurser *(se punkterna 7.2 och 7.3)*

miljoner euro *(upp till tre decimaler)*

	2004	2005	2006	2007	n + 4	n + 5 och följ. år	Totalt
Åtaganden/betalningar	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3	n.a.	11,4

TOTALT a+b+c	2004	2005	2006	2007	N + 4	N+5 och följ. år	Totalt
Åtaganden	8,2	17,6	29,6	61,5	94,5	n.a.	211,4
Betalningar	7,1	14,7	26,1	53,8	87,6	22,1	211,4

2.4. Förenlighet med den ekonomiska planeringen och budgetplanen

☐ Förslaget är förenligt med den existerande ekonomiska planeringen.

X Detta förslag medför en omplanering av den relevanta budgetposten i budgetplanen.

☐ Detta kan innebära tillämpning av bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet.

2.5. Budgetkonsekvens på inkomstsidan:

X Ingen budgetkonsekvens (berör tekniska aspekter på genomförandet av en åtgärd).

3. KLASSIFICERING AV UTGIFTER

Typ av utgifter		**Ny**	**Efta-deltagande**	**Deltagande ansökningsländer**	**Budgetpost finansplan**
Oblig/ icke-oblig **Icke-oblig**	**Diff/icke-diff** **Diff**	**JA/NEJ** **JA**	**JA/NEJ** **JA**	**JA/NEJ** **JA**	**Nr 3**

4. RÄTTSLIG GRUND

Artikel 149 i EG-fördraget.

5. BESKRIVNING OCH MOTIVERING

5.1. Behovet av ingripande från gemenskapens sida

5.1.1. Mål

Programmets övergripande mål är att bidra till utbildning av god kvalitet genom att främja samarbete med tredje land. Den långsiktiga inverkan som programmet eftersträvar är, för det första, att göra medborgarna i Europa, men även i partnerländer utanför Europa, bättre förberedda på att leva och verka i dagens globala, kunskapsbaserade samhälle. För det andra eftersträvas med programmet att säkra Europas ställning som ett högklassigt centrum inom högre utbildning och därför att se till att den högre utbildningen i Europa blir allt mer attraktiv runtom i världen. För det tredje eftersträvar förslaget, genom utbyte mellan folken och strukturellt samarbete, en förbättrad ömsesidig förståelse mellan folk och kulturer, för att på så sätt bidra till fred och stabilitet i världen och till Europas legitima strävanden som en betydelsefull aktör på den internationella scenen.

De direkta och kortsiktiga effekter (särskilda mål) som eftersträvas med programmet kan i ljuset av det ovanstående grupperas enligt följande:

– Skapande av ett utpräglat europeiskt utbud inom högre utbildning som skulle vara lockande både inom och utanför Europeiska unionen.

– Ett större intresse bland högt kvalificerade studerande och akademiker från hela världen för att förvärva europeiska examina och/eller erfarenhet.

– Ett mer strukturerat samarbete mellan Europeiska unionen och institutioner i tredje land och större utåtriktad rörlighet för Europeiska unionen som en del av europeiska studieprogram.

– En högre profil och synlighet och förbättrad tillgänglighet för europeisk utbildning.

För att uppnå detta föreslår gemenskapen att det inrättas ett åtgärdsprogram som inte skulle överlappa utan i stället komplettera andra program på gemenskaps- och medlemsstatsnivå. Programmet skall genom ansökningsomgångar tillhandahålla ekonomiskt stöd för att frambringa

– Europeiska unionens masterkurser (utvalda för en femårsperiod) som inbegriper minst tre institutioner för högre utbildning i tre olika medlemsstater och som leder till dubbla eller flerfaldiga examina,

– stipendier för studerande från tredje land,

– stipendier för akademiker från tredje land för undervisnings- och forskaruppdrag samt annat akademiskt arbete (i genomsnitt tre månader) i samband med Europeiska unionens masterkurser,

– Partnerskap (upp till tre år) mellan Europeiska unionens masterkurser och universitet för högre utbildning i tredje land, inklusive utåtriktad rörlighet för studerande och personal från EU.

– Studier, konferenser, seminarier, publikationer, gemensamt utarbetande av marknadsföringsåtgärder, gemensam utveckling av webbaserade och andra verktyg för att stödja internationell utbildning och rörlighet för studerande.

5.1.2. Åtgärder vidtagna i samband med förhandsutvärderingen

Det föreliggande förslaget följer på meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning, som godkändes den 18 juli 2001 (KOM(2001) 385) – nedan kallat ”meddelandet”.

Meddelandet återgår bland annat på en studie som genomförts av Academic Co-operation Association mellan februari och maj 2000 med titeln ”The Globalisation of Education and Training: Recommendations for a coherent response from the European Union”[23].

Studien innehåller framför allt ett uttömmande avsnitt om det aktuella utvecklingsläget inom internationellt samarbete på området för högre utbildning. Detta avsnitt består av en översikt av den aktuella litteraturen om internationalisering inom högre utbildning och undervisning. Studien ger rekommendationer ”från fältet” om de åtgärder som Europeiska gemenskapen skulle kunna vidta för att kunna ge en sammanhängande reaktion på de utmaningar som globaliseringen medför.

Utarbetandet av meddelandet bygger på en grundlig diskussion med deltagande av kommissionens enheter för externa förbindelser, utveckling och handel tillsammans med generaldirektoratet för utbildning och kultur. Dokumentet återspeglar slutsatserna från Europeiska rådets möte i Lissabon den 24 mars 2000, politiska skeenden på internationell nivå – särskilt toppmötet för G8-ländernas utbildningsministrar i Tokyo i mars 2000 – och beaktar de politiska linjer som utvecklas av andra viktiga aktörer inom högre utbildning, som USA och Australien.

Meddelandet utarbetades i syfte att stimulera diskussionen i Europaparlamentet och rådet om samarbete med tredje land inom högre utbildning. Under den efterföljande diskussionen ställde sig Europaparlamentet och rådet i stort sett bakom analysen i meddelandet och bad kommissionen att ta fram konkreta förslag på denna grundval.

Jämsides med dessa institutionella diskussioner organiserade kommissionen en serie bilaterala diskussionsmöten med ett urval viktiga organisationer som deltar aktivt i utbildningsaktiviteter med internationell räckvidd (British Council, DAAD, EduFrance och ACA). Syftet med dessa möten var att diskutera och testa giltigheten av särskilda åtgärdsområden som föreslås i meddelandet (såsom en möjlig form för ett utbud av europeisk högre utbildning och olika vägar att främja europeisk högre utbildning på global nivå). Dessa diskussioner bidrog till att bestämma valet av konkreta nya åtgärder att godkänna.

Hela denna process ägde rum mot bakgrund av de tragiska händelserna den 11 september, vilket påminde de europeiska myndigheterna om nödvändigheten att med alla medel förstärka dialogen mellan folk och kulturer och om potentialen för samarbete inom högre utbildning för att främja förståelse och tolerans.

---

[23] Dr Sybille Reicherts, Bernd Wächter, http://europa.eu.int/comm/education/ec-usa/usa.html

Två operativa slutsatser följer av allt det ovanstående:

a) Det råder enighet om de allmänna mål som Europeiska gemenskapen bör eftersträva vid samarbete med tredje land inom högre utbildning.

b) Det råder enighet om behovet av ett nytt gemenskapsinstrument för att ta hand om de specifika behov som identifierades under samrådsprocessen.

Kommissionen utarbetade sedan ett arbetsdokument, i vilket man på grundval av de mål som redan identifierats i detalj beskriver de mekanismer och resultat med vilka man kunde uppnå dessa mål. Dokumentet presenterades för en panel bestående av externa experter för att utröna strategins giltighet och möjliga alternativ och för att bedöma de potentiella riskerna. Panelen bekräftade strategins giltighet och gav värdefulla råd om vissa särskilda aspekter på den föreslagna mekanismen.

Kommissionen har även tagit vederbörlig hänsyn till lämpliga centrala rekommendationer i utvärderingen 2001 av Europeiska gemenskapens stipendiebeviljande program med tredje land.[24]

På grundval av det ovanstående och med beaktande av erfarenheterna från andra gemenskapsprogram och det amerikanska Fulbrightprogrammet utarbetade kommissionens enheter en rapport med en förhandsutvärdering baserad på riktlinjerna för förhandsutvärdering[25] (offentliggjord av GD Budget i december 2001). Innehållet i denna rapport har i sin helhet inarbetats i motiveringen till detta förslag och i finansieringsöversikten.

5.1.3. Åtgärder som vidtagits efter utvärderingen i efterhand

För närvarande finns det inget gemenskapsprogram som i sig förenar en specifik, intern gemenskapsutveckling och ett stipendiesystem i stor skala. Förslaget bygger dock på erfarenheter och lärdomar från program som Sokrates/Erasmus samt på Europeiska gemenskapens samarbetsprogram med USA och Kanada.

Dessa erfarenheter och lärdomar har samlats i utvärderingsrapporter och studier av olika slag. Ett betydande antal av dessa studier har granskats i den undersökning av globaliseringen av utbildning och undervisning som det hänvisas till ovan.[26] År 2000 genomfördes en helhetsutvärdering av den första fasen av programmet Sokrates.[27] Samarbetsprogrammen med USA och Kanada utvärderades 1999[28].

Ytterligare en inspirationskälla för det föreliggande förslaget är det amerikanska Fulbrightprogrammet, det vitt kända amerikanska flaggskeppsprogrammet för internationell utbildning. Fulbrightprogrammet har sedan det antogs 1946 understött mer än 250 000 stipendiater och är berömt över hela världen. En utvärdering av olika aspekter på Fulbrightprogrammet håller på att göras och resultaten blir tillgängliga först senare i år och 2003.[29] Kommissionen har dock skaffat sig betydande kunskaper om förvaltningen av

---

24 http://europa.eu.int/comm/europeaid/evaluation/evinfo/sector/951632_ev.htm

25 Den förträffliga MEANS-samlingen ”Evaluating socio-economic programmes” (Europeiska gemenskaperna, 1999) har också använts som referens för metodik och terminologi.

26 http://europa.eu.int/comm/education/global.pdf

27 http://europa.eu.int/comm/education/evaluation/socrates_en.html

28 http://europa.eu.int/comm/education/ec-usa/eval_us.pdf

29 http://exchanges.state.gov/education/evaluations/inprogress.htm

programmet, i synnerhet genom sitt deltagande sedan 1995 i EU/Fulbright-delen av samarbetsprogrammet EG/USA. Lärdomarna från det förgångna kan ses ur två olika synvinklar:

a) Lärdomar tillämpliga på programmets utformning.

b) Lärdomar tillämpliga på förvaltningen av programmet.

Vad beträffar utformningen av programmet, grundar sig förslaget på det beprövade värdet av gemenskapens interna nätverksarbete, för vilket utvärderingen av program som Sokrates, men även samarbetsprogrammen med USA och Kanada, erbjuder rikligt med belägg. Förslaget grundar sig även på begreppet partnerskap med deltagande av länder som uppnått en utvecklingsnivå inom högre utbildning som är jämförbar med de europeiska institutionernas för att uppnå programmets mål. Samarbetsprogrammen med USA och Kanada har fått utgöra provbänkar för test av detta begrepp, och även gett värdefulla lärdomar som legat till grund för att antal operativa val.

Förslaget har även inspirerats av den obestridliga framgången för USA:s flaggskeppsprogram, Fulbrightprogrammet, som beviljar mer än 900 stipendier årligen till studerande från tredje land och står som en symbol för den dragningskraft USA utövar på studerande och akademiker från hela världen.

Vad beträffar förvaltningen av programmet, har kommissionen tillgodogjort sig den kritik som framkommit vid utvärderingen av andra gemenskapsprogram och i synnerhet genom att föreskriva genomförandemekanismer som skulle resultera i en enklare och smalare programförvaltning. Vid utarbetandet av förslaget har särskild vikt lagts vid kritiken mot förvaltningen av den första fasen av Sokratesprogrammet, vars riktighet kommissionen erkände i sin rapport om genomförandet av den första fasen av Sokrates (1995–1999)[30] och som den vidtagit åtgärder för att rätta till.

Framför allt försöker förslaget att så långt som möjligt undvika

– komplicerade finansiella förfaranden genom att föreslå blockanslag,

– otympliga förvaltningsförfaranden genom att föreslå långfristiga avtal med bidragsmottagande Europeiska unionens masterkurser, och

– sena beslut om val av stipendiater genom att begränsa centrala ingripanden till ett led i processen.

Då programmet genomförs kommer kommissionen att försöka se till att det hålls så enkelt och användarvänligt som möjligt, eftersom detta är av avgörande betydelse för att uppnå det bakomliggande målet att förbättra uppfattningen av den högre utbildningen i Europa runtom i världen.

5.2. Planerade åtgärder och arrangemang för budgetstöd

De planerade åtgärderna är

1. Europeiska unionens masterkurser,

---

30 http://europa.eu.int/comm/education/evaluation/socrates_en.html

2. stipendier,

3. partnerskap med institutioner för högre utbildning i tredje land,

4. ökad attraktionsförmåga,

5. tekniska stödåtgärder.

Åtgärderna skall finansieras genom

– blockanslag för Europeiska unionens masterkurser,

– stipendier till studerande och akademiker från tredje land (100 % EG-finansiering),

– bidrag för samfinansiering med andra bidragskällor i den offentliga och/eller privata sektorn för projekt inom åtgärderna 3 och 4, 100 % EG-finansiering endast i undantagsfall, och

– 100 % finansiering för inköpta tjänster (exempelvis studier, publikationer eller experter).

5.3. Metoder för genomförande

Resultatmekanismerna som planeras i förslaget motsvarar delvis den klassiska gemenskapsmetoden i fråga om bidrag och samfinansiering på grundval av en detaljerad anslagsbegäran. Det gäller partnerskap mellan Europeiska unionens masterkurser och universitet i tredje land samt samarbetsverksamheter (seminarier, arbetsgrupper, webbutveckling etc.) med målet att främja attraktionskraften för högre utbildning i Europa.

För processen att utdela beteckningen Europeiska unionen masterkurs och stipendier anvisas dock i förslaget ett annat tillvägagångssätt. Till denna process skulle höra utdelning av en symbolisk klumpsumma. Europeiska unionens masterkurser skulle endast få något betydande ekonomiskt stöd i den mån studerande som är villiga att delta i dessa kurser verkligen tas ut. Detta tillvägagångssätt föredrogs framför det alternativa och mer traditionella tillvägagångssättet med bidrag, eftersom det garanterar att stödet står i proportion till vilket intresse studerande från tredje land visar för kurserna och uppmuntrar till att Europeiska unionens masterkurser deltar proaktivt i systemet.

Stipendier för studerande och akademiker från tredje land medför allokering av fasta belopp för logi och uppehälle. De tillhandahålls på grundval av meriter och under förutsättning att studerandena/forskarna faktiskt deltar i kurserna.

Anslag kommer att beviljas efter förslagsinfordringar. Programmet kommer att förvaltas på central nivå av kommissionen med bistånd av en verkställande byrå. Kommissionen kommer att söka stöd från nationella byråer som inrättats av medlemsstater för att sköta informations- och rådgivningsverksamheter med anknytning till målen för programmet.

6. BUDGETKONSEKVENSER

6.1. Totala budgetkonsekvenser i del B – (under hela programperioden)

6.1.1. Finansiell intervention

Åtaganden i miljoner euro *(upp till tre decimaler)*

Fördelning		2004	2005	2006	2007	N + 4	N + 5 och följ. år	Totalt
Europeiska unionens masterkurser		0,4	0,6	0,8	1,5	2	n.a.	5,3
Stipendier	3,7	7,5	14,2	37,8	68,1	n.a.	131,3	219,765
	0,4	0,8	1,1	4,7	6,2	n.a.	13,2	19,32
Partnerskap med institutioner för högre utbildning i tredje land		n.a.	3	5,5	9	9	n.a.	26,5
Attraktionsförmåga		0,8	1,5	2,8	2,6	3	n.a.	10,7
TOTALT		5,3	13,4	24,4	55,6	88,3	n.a.	187

6.1.2 Tekniskt och administrativt bistånd, stödutgifter och IT-utgifter (åtagandebemyndiganden)

	2004	2005	2006	2007	N + 4	N + 5 och följ. år	Totalt
1) Tekniskt och administrativt bistånd							
a) Tekniskt bistånd	0,4	1	1,6	2,1	2,1	n.a.	7,2
b) Övrigt tekniskt och administrativt bistånd: - internt : - externt : *varav för uppbyggnad och underhåll av datoriserade förvaltningssystem*							
Delsumma 1	0,4	1	1,6	2,1	2,1	n.a.	7,2
2) Stödutgifter							
a) Övervakning	-	0,3	0,5	0,7	1	n.a.	2,5
b) Expertmöten och konferenser	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	n.a.	1,3
c) Information och publikationer, studier	0,2	0,3	0,5	0,5	0,5	n.a.	2
Delsumma 2	0,3	0,9	1,3	1,5	1,8	n.a.	5,8
TOTALT	0,7	1,9	2,9	3,6	3,9	n.a.	13

6.2. Beräkning av kostnader per åtgärd i del B (under hela programperioden)

Åtaganden i miljoner euro *(upp till tre decimaler)*

Fördelning		Resultattyper (projekt, dossierer)	Antal resultat* (totalt för år 1…n)	Genomsnittlig enhetskostnad **	Total kostnad (totalt för år 1…n)
Åtgärder		1	2	3	4=(2X3)
Europeiska unionens masterkurser		Förberedande verksamheter	50	0.015	0.7
		Masterkurser	200	0.022	4,6
Stipendier	Globalt studentsystem	Stipendier för studerande	4170	0.031	131,3
	Gästlärare/-akademiker	Stipendier för akademiker	1020	0.013	13,2
Partnerskap med institutioner för högre utbildning i tredje land		Treåriga partnerskapsprojekt	88	0.045	3,9
		Stipendier till studerande från EU	3960	0.003	12,3
		Stipendier till akademiker/personal från EU	792	0.013	10,3
Attraktionsförmåga		Samarbetsprojekt för PR, tillgänglighet, tjänster, internationella utbildningsfrågor Pilotprojekt. Pilotbidrag.	350	0.030	10,7
Tekniskt och administrativt bistånd, stödutgifter		Bedömning av förslag, övervakning, kontraktsskrivning, information, insamling och bearbetning av data etc.	-	-	13
TOTALA KOSTNADER					200

* Årliga resultatmål

Årliga resultatmål	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
Europeiska unionens masterkurser	20	30	40	70	90	250
Stipendier för studerande från tredje land	120	240	450	1200	2160	4170
Stipendier för gästlärare/-akademiker	30	60	90	360	480	1020
Treåriga partnerskapsprojekt	n.a.	10	18	30	30	88
Stipendier för studerande från EU	n.a.	450	810	1350	1350	3960
Stipendier för akademiker/personal från EU	n.a.	90	162	270	270	792
Samarbetsprojekt för PR, tillgänglighet, tjänster, internationella utbildningsfrågor. Pilotprojekt. Pilotbidrag.	20	50	90	90	100	350

** Den genomsnittliga enhetskostnaden har beräknats enligt följande:

1. En ettårig Europeiska unionens masterkurs skulle kosta 15 000 euro (bestående av tre blockbetalningar på 5 000 euro till tre deltagande institutioner).

2. En tvåårig Europeiska unionens masterkurs skulle följaktligen kosta 30 000 euro.

3. En del Europeiska unionens masterkurser skulle inte ha några studerande under det första året. De skulle få ett startbidrag på 15 000 euro.

4. Varje Europeiska unionens masterkurs skulle stå som värd för 12 studerande år 2004 och 2005, 15 år 2006, 20 år 2007 och 27 år 2008.

5. En studerande från tredje land i en ettårig Europeiska unionens masterkurs skulle i genomsnitt kosta 21 000 euro (detta belopp består av tio månatliga bidrag på 1 600 euro, 1 000 euro för resekostnader och en klumpsumma på 4 000 euro till Europeiska unionens masterkurs). Det månatliga bidraget skall täcka sjukförsäkring.[31]

6. En studerande från ett tredje land i en tvåårig Europeiska unionens amsterkurs skulle i genomsnitt kosta 42 000 euro (detta belopp är en enkel dubblering av kostnaden för ett år).

7. En gästlärare/-akademiker från tredje land skulle kosta i genomsnitt 13 000 euro (detta belopp består av tre månatliga bidrag på 4 000 euro och 1 000 euro för resekostnader).

8. Kostnaden för partnerskap för Europeiska unionens masterkurser med institutioner i tredje land har uppskattats till 45 000 euro per partnerskap (detta belopp grundar sig på antagandet att det skulle vara tre deltagande institutioner från tredje land för högst tre år och följaktligen tre betalningar av blockbidraget på 5 000 euro per år).

9. Studerande inom partnerskap skulle kosta i genomsnitt 3 100 euro (bestående av tre månadsbidrag på 700 euro plus 1 000 för resekostnader). Det uppskattas att fem studerande per institution i EU som deltar i Europeiska unionens masterkurs och per år skulle skickas ut.

10. Akademiker inom partnerskap skulle kosta 13 000 euro (bestående av tre månadsbidrag på 4 000 euro plus 1 000 för resekostnader). Det uppskattas att tre akademiker per Europeiska unionens masterkurs och år skulle skickas ut.

11. Attraktionsförmåga: genomsnittskostnad för ett projekt 40 000 euro. För pilotbidrag har ett genomsnittligt belopp på 28 500 euro använts för beräkningarna.

12 Stödåtgärder: 7 % av totalkostnaden för åtgärderna.

---

[31] Det kan noteras att dessa stipendier är betydligt större än det genomsnittliga stipendiet för studenter inom Erasmus. Men dessa är avsedda att ”täcka endast en del av kostnaderna för studenternas rörlighet” (bilaga till beslutet om Sokrates, åtgärd 2.2, punkt 3), medan det globala stipendiesystemet skall stå för de totala levnadskostnaderna, på en nivå som kan jämföras med de bästa i världen.

7. BUDGETKONSEKVENSER FÖR PERSONALUTGIFTER OCH ADMINISTRATIVA UTGIFTER

7.1. Konsekvenser för personalresurser

Typ av anställning		Personal för förvaltning av åtgärden med användning av existerande och/eller extra resurser		Totalt	Beskrivning av uppgifter på grund av åtgärden
		Antal fasta anställningar	Antal tillfälliga anställningar		
Fast anställda eller tillfällig personal	A B C	6 4 6	3 1	9 5 6	Policyutveckling och programförvaltning, finansiell och administrativ förvaltning, sekreterarstöd
Övriga personalresurser					
Totalt		16	4	20	

7.2. Total budgetkonsekvens av personal

Typ av personal	Belopp i euro	Beräkningsmetod
Fast anställda Tillfälligt anställda	2 160 000	20x108 000
Övriga personalresurser (ange budgetpost)		
Totalt	2 160 000	

7.3. Övriga administrativa utgifter på grund av åtgärden

Budgetpost (nummer och rubrik)	Belopp i euro	Beräkningsmetod
Totalt anslag (beteckning A7) A0701 – Tjänsteresor A07030 – Sammanträden A07031 – Obligatoriska kommittéer	59 500 39 000 19 500	20 tjänsteresor (3 dagar) x 2 000 till tredje land; 30 uppdrag x 650* inom EG och deltagande länder 4 arbetsgruppsmöten x 1 deltagare x 15 medlemsstater x 650* 2 årliga möten x 1 deltagare x 15 medlemsstater x 650*
Informationssystem (A-5001/A-4300)		

Övriga utgifter del A (ange vilka)		
Totalt	**118 000**	

* Kostnad per enhet

Beloppen är totala utgifter för tolv månader. Siffrorna ovan gäller 2006. Under de tre första åren skulle utgifterna för personal och administration växa relativt sett snabbare än budgeten för programmet.

Beloppen är totala utgifter för tolv månader.

I	Totalt per år* (7.2 + 7.3)	€ 2 278 000
II	Åtgärdens varaktighet	5 år
III	Total kostnad för åtgärden (med beaktande av progressivitet)	€ 11 390 000

Budgetkonsekvenserna för personalutgifter och administrativa utgifter skall täckas av de medel som tilldelas GD utbildning och kultur genom det årliga fördelningsförfarandet.

8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

8.1. Uppföljningsarrangemang

En verkställande byrå skulle till största delen ansvara för genomförandet av programmet, inklusive övervakning, och vara i gång från början av programmet. I enlighet med villkoren i åtgärd 5 i bilagan till beslutet kan kommissionen dock även anlita experter, existerande behöriga instanser i medlemsstaterna och om nödvändigt andra former av tekniskt bistånd.

De flesta akademiska verksamheterna förväntas inte börja förrän uppskattningsvis tolv månader efter programmets början. Denna tid skall användas för att utarbeta verktyg för insamling och bearbetning av data, för informationsverksamheter, för att förbereda den första omgången av ansökningar om stipendier och för att påbörja processen med att förse de första kurserna med beteckningen Europeiska unionens amsterkurs.

Den fortgående övervakningen av programmen skall grundas på de uppgifter som fås direkt från bidragstagarna, som skall lämna in delrapporter, slutrapporter och ekonomiska rapporter, inklusive kriterier för resultatindikatorer som anges i uttagningsprocessen.

För att säkerställa kvaliteten på Europeiska unionens masterkurser kommer en stickprovsövervakning på platsen att ske på regelbunden basis. Beteckningen Europeiska unionens masterkurs kommer även att kräva en skyldighet för universiteten att bidra till en fortgående övervakning. Universitet som deltar i Europeiska unionens masterkurser är ansvariga för handledning av och feedback till studerande. En regelbunden feedback kommer även att ges för gästforskarnas verksamheter.

Alla projekt inkluderar inbyggd utvärdering eller bestämmelser om bedömning av externa experter eller interna källor och innehåller indikatorer för uppföljning.

För engångsprojekt, som seminarier och konferenser kommer övervakning på plats att ske på grundval av slumpmässiga stickprov och/eller på grundval av riskfaktorer.

Granskningar på plats kommer att genomföras då det anses nödvändigt.

8.2. Arrangemang och tidsplan för den planerade utvärderingen

En delutvärdering kommer att genomföras efter projektets tre första år. En utvärdering i efterhand med tyngdpunkt på åtgärdens effekter kommer att göras efter programmets slut.

För utvärderingarna har nedanstående indikatorer identifierats[32].

Allmänna mål	Indikatorer
❑ Förbättring av dialogen och förståelsen mellan folk och kulturer	- Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om deltagarnas uppfattningar av programmets effekter - Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om uppfattningar inom sektorer inom högre utbildning - Sekundära uppgifter om tendenser inom dialog och förståelse
❑ Utveckling av mänskliga resurser i Europeiska unionen och partnerländerna	- Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om deltagarnas yrkesbana (arbete, betalning etc.) - Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om studerande från tredje land som återvänder till hemlandet efter deltagande i programmet - Kvalitativa uppgifter om deltagarnas uppfattning om effekterna av deras deltagande i programmet - Sekundära uppgifter om yrkesbanan för studerande och akademiker som deltar i liknande verksamheter som inte stöds av programmet
❑ Förbättring av uppfattningen av Europa som ett högklassigt centrum inom utbildning och forskning	- Kvantitativa uppgifter om inflödet av studerande och akademiker från tredje land till bidragsmottagande institutioner - Sekundära uppgifter om de totala flödena av studerande och akademiker från tredje land
Särskilda mål	**Indikatorer**

[32] I de fall där det är relevant kommer indikatorerna att göras könsspecifika.

❑ Skapande av ett utpräglat europeiskt utbud inom högre utbildning som skulle vara lockande både inom och utanför Europeiska unionen	i. Kvantitativa uppgifter om kurser som utvecklats av de universitet som deltar i programmet ii. Kvantitativa uppgifter om utveckling inom europeisk högre utbildning utanför programmet iii. Sekundära uppgifter om begäran om information, ansökningar och faktiskt antal studerande från tredje land som är intresserade av det europeiska utbudet
❑ Ett större globalt intresse för och bättre möjligheter att förvärva europeiska examina och/eller erfarenhet bland högt kvalificerade studerande och akademiker från hela världen	i. Kvantitativa uppgifter om studerande från tredje land som skaffar europeiska examina ii. Antal studerande som fått examina från Europeiska unionens masterkurser iii. Sekundära uppgifter om tendenser beträffande närvaro av akademiker från tredje land i Europa
❑ Ett starkare, mer strukturerat samarbete mellan Europeiska unionen och institutioner i tredje land och större utåtriktad rörlighet för EU som en del av europeiska studieprogram	i. Sekundära uppgifter om tendenser inom nätverkssamarbete mellan EU och universitet i tredje land ii. Sekundära uppgifter om tendenser i europeiska studieprogram som omfattar en studieperiod utomlands iii. Sekundära uppgifter om tendenser bland EU-studerande som studerar en tid i tredje land
❑ Högre profil och synlighet samt förbättrad tillgänglighet för europeisk utbildning	i. Tendenser inom förfrågningar om information beträffande utbildning i EU enligt registrering av universitet som deltar i programmet ii. Statistik över antalet förfrågningar om information i Europa från tredje land iii. Statistik över tendenser beträffande tillfredsställelse bland studerande från tredje land som vill komma till Europa och bland dem som faktiskt studerar i Europa iv. Uppgifter om uppfattningen om framsteg rörande frågor med anknytning till internationell utbildning i Europa v. Statistiska belägg för förändringar i politiska linjer och verksamheter som syftar till internationell rörlighet för studerande
Operativa mål	**Indikatorer**

❑ Europeiska unionens masterkurser (valda för en femårsperiod) som inbegriper minst tre institutioner för högre utbildning i tre olika medlemsstater och som leder till dubbla eller flerfaldiga examina	i. Antal kurser som fått beteckningen ii. Antal ansökningar som dessa kurser fått iii. Kvalitativa uppgifter om uppfattningen om dessa kursers kvalitet i den akademiska världen iv. Kvalitativa uppgifter om uppfattningen om dessa kursers kvalitet bland deltagande studerande och akademiker v. Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om åtgärder för att förhindra begåvningsflykt
❑ Stipendier för studerande från tredje land ❑ Stipendier för gästlärare/-akademiker från tredje land för undervisnings- och forskaruppdrag (i genomsnitt tre månader) i samband med Europeiska unionens masterkurser	i. Antal mottagna ansökningar ii. Antal stipendiater inskrivna i Europeiska unionens masterkurser iii. Antal stipendiater inskrivna i andra kurser iv. Antal akademiker som söker till och understöds av systemet v. Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om åtgärder för att bedöma riskerna för begåvningsflykt
❑ Partnerskap (upp till tre år) mellan Europeiska unionens masterkurser och universitet för högre utbildning i tredje land, inklusive utåtriktad rörlighet för studerande och personal från EU.	i. Antal partnerskap med stöd ii. Antal studerande med stöd, studieframgångar bland studerande iii. Antal EU-akademiker med stöd
❑ Studier, konferenser, seminarier, publikationer, gemensamt utarbetande av marknadsföringsåtgärder, gemensam utveckling av webbaserade och andra verktyg för att stödja rörlighet för studerande	i. Antal projekt med stöd ii. Typologi för utvecklade tjänster iii. Kvantitativa uppgifter om användningen av tjänster som utvecklats med stöd av programmet iv. Antal och ställning för deltagarna i dessa projekt

9. BESTÄMMELSER OM BEDRÄGERIBEKÄMPNING

I beslut om finansiering och kontrakt mellan kommissionen och förmånstagarna föreskrivs om kontroller på plats som skall genomföras av kommissionen och revisionsrätten i de lokaler som tillhör mottagare av gemenskapsbidrag, och ges bemyndigande att begära belägg för alla utgifter inom ramen för sådana kontrakt, avtal och juridiska åtaganden inom fem år efter utgången av avtalsperioden.

Förmånstagarna har skyldighet till rapportering och ekonomisk redovisning. Dessa skall analyseras med avseende på innehåll och utgifternas berättigande till stöd, med beaktande av syftet med gemenskapens stöd, och med beaktande av avtalsenliga skyldigheter och principerna för sund ekonomisk förvaltning.

Bifogat de finansiella avtalen finns uppgifter av administrativ och finansiell art, utformade för att specificera de slag av utgifter som är stödberättigande enligt dessa avtal. I förekommande fall kommer gemenskapens täckning av vissa kostnadselement att begränsas till poster som är reella, identifierbara och verifierbara i förmånstagarens bokföring, för att underlätta kontroll och granskning (och utvärdering för uttagningssyfte) av projekt som mottagit bidrag.